

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Κατεύθυνση: Διοίκηση Logistics

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ :
«REFUGEE LOGISTICS»

ΤΟΥΜΛΕΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ L1314

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Διοίκηση Logistics

Πειραιάς Νοέμβριος 2015

UNIVERSITY OF PIRAEUS

Department of Industrial Management and Technology

MASTER PROGRAM IN LOGISTICS MANAGEMENT

MASTER THESIS TITLE:

«REFUGEE LOGISTICS»

TOUMLELI GEORGIAL1314

Master Thesis submitted to the Department of Industrial Management and Technology of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Logistics Management

Piraeus November 2015

Ευχαριστίες

Με αφορμή την παρούσα Διπλωματική Εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Λάιο καθώς και όλους τους καθηγητές μου στο Πανεπιστήμιο Πειραιά οι οποίοι συντέλεσαν στην εμβάθυνση της γνώσης μου στον τομέα των logistics.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	8
Εισαγωγή.....	10
Κεφάλαιο 1. Η έννοια των humanitarian logistics	
1.1 Ορισμός Humanitarian - Ανθρωπιστικά logistics.....	20
1.2 Δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε στα humanitarian logistics.....	20
1.3 Απαραίτητα στοιχεία για την επιτυχή έκβαση των humanitarian logistics..	21
1.4 Πρακτικές για τον προγραμματισμό των αποθεμάτων στις περιπτώσεις των ανθρωπιστικών (humanitarian logistics).....	23
Κεφάλαιο 2. Παραδείγματα περιπτώσεων humanitarian logistics	
2.1 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1. Η περίπτωση του σχεδιασμού της εφοδιαστικής αλυσίδας στην Ταυλάνδη στον σεισμό /τσουνάμι του Ινδικού Ωκεανού (2004).....	27
2.2 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2. Εμφύλιος πόλεμος στην Συρία 2011.....	30
Κεφάλαιο 3. Τα logistics στην Ελλάδα	
3.1 Γεωγραφική κατανομή της Ελλάδας και δυσκολίες που δημιουργούνται ως προς τα logistics.....	33
3.2 Οι δυσκολίες ανεφοδιασμών στις απομακρυσμένες περιοχές.....	34
Κεφάλαιο 4. Η μετανάστευση στην Ελλάδα	
4.1 Το καίριο θέμα της μετανάστευσης στην Ελλάδα.....	35
4.2 Στατιστικά αριθμών μεταναστών στην χώρα τα τελευταία έτη.....	37
4.3 Περιοχές με περισσότερη συγκέντρωση μεταναστών.....	40
Κεφάλαιο 5. Μελέτη περίπτωσης	
5.1 Μελέτη ενός συγκεκριμένου σταθμού συγκέντρωσης.....	47
5.2 Πραγματικές ανάγκες σε ανεφοδιασμό.....	48
5.3 Στέγαση προσφύγων.....	53
5.4 Διαδικασία ταυτοποίησης εγγράφων προσφύγων.....	54
5.5 Μεταφορά προσφύγων στην Αθήνα.....	55
5.6 Χώροι φιλοξενίας προσφύγων στην Αθήνα.....	55
5.7 Κόστος ανεφοδιασμού.....	56
Κεφάλαιο 6. Προβλέψεις για την διαχείριση μεταναστευτικών ροών	
6.1 Προβλέψεις για στατιστικά μεταναστών.....	61
6.2 Κόστος σε σχέση με ανεφοδιασμό μεταναστών.....	64
6.3 Προτάσεις βελτιστοποίησης στο θέμα refugee logistics.....	65

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	67
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	70
<u>Κατάλογος πινάκων</u>	
Πίνακας 1. Μοντέλο κύκλου χρόνου ανταπόκρισης.....	29
Πίνακας 2. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών και διακινητών, από Αστυνομικές & Λιμενικές Αρχές, κατά τα έτη 2006 έως 2015.....	37
Πίνακας 3. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές Σύγκριση 2013 – 2014.....	38
Πίνακας 4. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014.....	39
Πίνακας 5. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από αστυνομικές και λιμενικές Αρχές, ανά μεθόριο Σύγκριση 2013 – 2014.....	41
Πίνακας 6 . Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από αστυνομικές και λιμενικές Αρχές, ανά μεθόριο 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014.....	42
Πίνακας 7. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014.....	48
Πίνακας 8. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών στα Ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα, ανά μήνα, για τα έτη 2014 - 2015.....	61
Πίνακας 9. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών και διακινητών, από Αστυνομικές & Λιμενικές Αρχές, κατά τα έτη 2006 έως 2015.....	62

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1. Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean.....62

Σχήμα 2. Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean.....63

Ακρωνύμια

HACCP : Hazard Analysis and Critical Control Point -

ICRC: International Committee of the Red Cross: -Διεθνής Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού

JHCO :Jordan Hashemite charity organization – Φιλανθρωπικός Οργανισμός Ιορδανίας

NFI :Non Food Items – Προϊόντα που δεν προορίζονται για βρώση

NGO: Non-Governmental Organization – Μη Κυβερνητική Οργάνωση

NRC: Norwegian Refugee Council – Συμβούλιο Προσφύγων Νορβηγίας

UNHCR :United Nations High Commissioner for Refugees - Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε.

ΜΚΟ : Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Περίληψη

Η μετακίνηση πληθυσμών από την μία περιοχή στην άλλη είναι ένα φαινόμενο που είναι βαθιά ριζωμένο στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Η μετακίνηση πληθυσμών από την μία χώρα στην άλλη αποτελεί τον βασικό άξονα της μετανάστευσης. Οι λόγοι αυτών των μετακινήσεων ποικίλουν. Σε κάθε περίπτωση όμως ο βασικός στόχος είναι η αναζήτηση καλύτερης ζωής.

Σήμερα για παράδειγμα αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο της μεταναστευτικής ροής από εμπόλεμες χώρες (Συρία) προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην χώρα μας που αποτελεί βασικός κόμβος για την είσοδο τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση φθάνουν καθημερινά χιλιάδες πρόσφυγες.

Σε αυτήν την διπλωματική εργασία θα εξεταστεί το συγκεκριμένο φαινόμενο από την σκοπιά όμως της εφοδιαστικής αλυσίδας. Αρχικά θα αναλύσουμε τον όρο ανθρωπιστικών (humanitarian) logistics βλέποντας επίσης κάποια συγκεκριμένα παραδείγματα και στην συνέχεια θα εξετάσουμε το φαινόμενο και τι ισχύει στο τομέα των logistics των μεταναστών (refugee logistics) στην Ελλάδα.

Summary

Population movements from one are to another is a phenomenon that is ingrained in the human history.

Nowadays the population movements from one country to another is the kingpin in the sense of migration. The reasons for this phenomenon vary. However at any case the basic goal is the search of a better life.

Today for instance we are facing this migration phenomenon from countries that suffer from war (Syria) to the European Union. Our country due to its geographical position is the “pass” for all refugees to the European Union where thousands of people arrive daily in our borders.

In this thesis this phenomenon will be examined but from the supply chain point of view.

Initially we will define the meaning of humanitarian logistics, examine some case studies and last see how this phenomenon is affecting Greece in the perspective of logistics.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δηλαδή αυτή η πόλη έχει δέκα εκατομμύρια Ψυχές,
Μερικοί ζουν σε αρχοντικά, κάποιιοι ζουν σε τρύπες:
Αλλά δεν υπάρχει τόπος για εμάς, αγαπητή μου, αλλά δεν υπάρχει τόπος για εμάς.

Κάποτε είχαμε μία χώρα και το θεωρούσαμε δίκαιο,
Κοιτάζτε τον κόσμο και θα διαπιστώσετε ότι υπάρχει:
Αλλά δεν μπορούμε να πάμε τώρα, αγαπητή μου, αλλά δεν μπορούμε να πάμε τώρα.

**Ο πρόξενος, χτύπησε το τραπέζι και είπε,
"Εάν δεν έχετε διαβατήριο είστε επισήμως νεκροί":
Αλλά είμαστε ακόμα ζωντανοί, αγαπητέ μου, αλλά είμαστε ακόμα ζωντανοί.**

[W. H. Auden](#)

Μετά τα πρόσφατα γεγονότα το φαινόμενο της μετανάστευσης και των μεταναστών είναι πλέον επίκαιρο και έχει μπει στο στόχαστρο των αναλυτών και των μελετητών. Βέβαια η μετανάστευση δεν είναι σημείο των καιρών μας. Είναι ένα πολυσχιδές φαινόμενο το οποίο παρατηρούμε ανέκαθεν στην ιστορία της ανθρωπότητας. Οι άνθρωποι μετακινούνται πάντοτε αναζητώντας καλύτερη τύχη σε διάφορα μέρη και συχνά αυτές οι μετακινήσεις προκαλούν εντάσεις, συγκρούσεις, πολέμους κλπ. Υπάρχει άλλωστε μια ολόκληρη ήπειρος, η Αμερική, που κατοικήθηκε ολοκληρωτικά από μετανάστες ύστερα από την εξόντωση των αυτοχθόνων πληθυσμών.

Το φαινόμενο της μετανάστευσης λόγω της πολυπλοκότητάς του και των διλημμάτων -πολιτικά, ιστορικά, οικονομικά, κοινωνικά, ανθρωπολογικά, φιλοσοφικά, κ.ά.- που θέτει, δεν είναι εύκολο να εξετασθεί κατά την εξέλιξή του παρά μόνο *aposteriori*.

Ο όρος μετανάστευση περιλαμβάνει την ιδέα της κίνησης, την αλλαγή τόπου διαμονής και μπορεί να αναφέρεται σε κάθε μετακίνηση - οριστική ή προσωρινή – ομάδων ανθρώπων, προς τόπους διαφορετικούς από εκείνους που μένουν.

Αναφέρεται είτε σε οριστικές μετακινήσεις ανθρώπινων ομάδων, είτε σε εποχικές κινήσεις για εργασία.

Με την τεχνική έννοια του όρου η μετανάστευση χαρακτηρίζει τη μετακίνηση ανθρώπων με κάποια διάρκεια, με σκοπό την εργασία, από ένα κράτος σε άλλο. Ο ορισμός αυτός αποκλείει από την έννοια της μετανάστευσης όλες εκείνες τις μετακινήσεις, με οριστικό ή προσωρινό χαρακτήρα, στο εσωτερικό του ίδιου του κράτους, που χαρακτηρίζονται ως εσωτερική μετανάστευση. Η μετατόπιση ατόμων ή ομάδων στο εσωτερικό μιας χώρας για αναζήτηση καλύτερα αμειβόμενης εργασίας ή καλύτερων όρων ζωής είναι σύνηθες φαινόμενο και καθημερινό στις κοινωνίες όλων των τύπων, ιδιαίτερα στις καλύτερα οργανωμένες. Έτσι εξηγούνται τα φαινόμενα της αστυφιλίας, χαρακτηριστικά της σύγχρονης εποχής.

Υπάρχουν ακόμα και μαζικές μεταναστεύσεις που οφείλονται σε πολεμικές συρράξεις ή συνοριακές μεταβολές. Πρόκειται για εξαιρετικές περιπτώσεις, ενώ γενικά όταν μιλάμε για μετανάστευση, εννοούμε την ειρηνική και ελεύθερη μετακίνηση ατόμων ή ομάδων, που οφείλεται τις περισσότερες φορές σε οικονομικοκοινωνικές ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ φτωχών και υπανάπτυκτων χωρών και χωρών με υψηλό οικονομικό δυναμικό ή υψηλή γεωργική και βιομηχανική ανάπτυξη.

Μεταναστεύσεις λαών στην εθνολογία είναι οι σε μεγάλη κλίμακα μαζικές μετακινήσεις ανθρώπινων ομάδων τόσο προσωρινού όσο και οριστικού χαρακτήρα. Διαφέρουν από τις μορφές μετακίνησης στο εσωτερικό όσο και από τις μορφές εκπατρισμού που πραγματοποιούνται με κίνητρο την αναζήτηση εργασίας. Τέλος, εκτός από τις μετακινήσεις εντός των ηπείρων υπάρχει και η υπερπόντια μετανάστευση.

Ο 16ος αιώνας χαρακτηρίζεται από μεταναστευτικά ρεύματα τόσο στο εσωτερικό της ηπείρου όσο και προς το εξωτερικό στις νέες ευρωπαϊκές κτήσεις. Στο εσωτερικό της ηπείρου σημαντικά είναι τα караβάνια προσκυνητών που φθάνουν κάθε χρόνο στη Ρώμη ενώ τα μεγάλα εμπορικά κέντρα της εποχής φιλοξενούν μόνιμα μεγάλες «αποικίες» ξένων εμπόρων. Η εποχική μετακίνηση των βοσκών είναι η πιο ισχυρή κίνηση από τα ψηλά στα πεδινά, κίνηση όμως μετ' επιστροφής. Χαρακτηριστικές είναι και οι περιπτώσεις των «στρατιωτικών» μετακινήσεων, όπως των Κορσικανών

που πολεμούν για το βασιλιά της Γαλλίας, των Αλβανών που πολεμούν στις Κάτω Χώρες, στην Αγγλία και τη Γαλλία τον καιρό των θρησκευτικών πολέμων. Ανάμεσα στην πόλη και στη ύπαιθρο έχει δημιουργηθεί ένα αμφίδρομο ρεύμα όπου υπερισχύει αυτό που κατευθύνεται προς την πόλη ακόμα και για τους πλούσιους.

Εξίσου σημαντικές είναι οι βίαιες μετακινήσεις με πρόσχημα τη θρησκεία στην Ιβηρική χερσόνησο την εποχή των Καθολικών βασιλέων, στη Γαλλία επί Λουδοβίκου ΙΔ και στην Ιταλία. Η δίωξη των Μαυριτανών (Moriscos) και των Προτεσταντών δημιουργούν μαζικές μετακινήσεις προς την κεντρική, βόρεια και ανατολική Ευρώπη αλλά και τη βόρεια Αφρική. Τους πληθυσμούς αυτούς δέχονται οι Προτεσταντικές χώρες όπως η Ελβετία, η Αγγλία, οι Ενωμένες Επαρχίες και το Βραδεμβούργο. Επίσης οι επανειλημμένες απελάσεις Εβραίων κατά τον 16ο αιώνα τους σπρώχνουν στην Τουρκία, στη Θεσσαλονίκη, στην Κωνσταντινούπολη και στη Βόρεια Αφρική όπου θα εγκατασταθούν μόνιμως. Την ίδια εποχή τριάντα έξι χιλιάδες οικογένειες Τσέχων Προτεσταντών απομακρύνονται από τη Βοημία εξαιτίας του Τριακονταετούς πόλεμου.

Κατά τον 19ο παρατηρούνται σημαντικά μεταναστευτικά ρεύματα τόσο στο εσωτερικό της ηπείρου όσο και προς το εξωτερικό στις χώρες του αποικισμού. [1,2] Διακρίνουμε λοιπόν μεταναστευτικά ρεύματα κυρίως από τις αγροτικές περιοχές - οι οποίες παραμένουν στάσιμες είτε χάνουν πληθυσμό - προς τα αστικά και βιομηχανικά κέντρα τα οποία επωφελούνται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η μετανάστευση από τη φτωχή νότια Ιταλία στα αστικά κέντρα του πλούσιου βορρά. Το φαινόμενο αυτό δεν αποκλείει την εκτός των συνόρων μετανάστευση, όπως για παράδειγμα η Μεγάλη Βρετανία και η Γερμανία που και οι δύο εξάγουν εργατικό δυναμικό και συγχρόνως εισάγουν ανειδίκευτους εργάτες περιορισμένους σε απωθητικές και κακοπληρωμένες δραστηριότητες. Η Γαλλία, της οποίας ο πληθυσμός αυξάνεται βραδύτερα, προσφεύγει στο τέλος του 19ου αιώνα σε μεγάλο αριθμό μεταναστών από τις γειτονικές χώρες. Οι εκβιομηχανισμένες ευρωπαϊκές χώρες μαγνητίζουν τα μεταναστευτικά ρεύματα των υποανάπτυκτων χωρών της Μεσογείου και της ανατολικής Ευρώπης. Τέλος, στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης με την ανύπαρκτη ή νεότευκτη βιομηχανία, η λύση για τις άνεργες μάζες είναι η μετακίνηση προς τη Σιβηρία και την κεντρική Ασία ή ο μονόδρομος της υπερπόντιας

μετανάστευσης.

Την περίοδο αυτή παρατηρείται μια προτίμηση της ιρλανδικής μετανάστευσης προς το Λονδίνο με αφετηρία τις πλέον λιμοκτονούσες περιοχές του νησιού. Οι Εβραίοι της κεντρικής Ευρώπης φεύγουν προς κάθε κατεύθυνση, μακριά από τα πογκρόμ που αρχίζουν στη Βοημία και Πολωνία. Το 1800 μόνο στο Λονδίνο είναι είκοσι χιλιάδες. Επίσης υπάρχουν και πολιτικές εκτοπίσεις, ακούσιες και εκούσιες, όπως των εξεγερμένων του Ιουνίου του 1848 στην Αλγερία καθώς και των αντιπολιτευόμενων των αυταρχικών καθεστώτων που διαφεύγουν στη Γαλλία, στην Αγγλία ή στην Ελβετία. Η δημογραφική επέκταση της ηπείρου τροφοδοτεί ένα επιπλέον μεταναστευτικό ρεύμα που ξεκινά από την Ευρώπη με κατεύθυνση την Αμερική και δευτερευόντως τις άλλες ηπείρους. Από το 1815 έως το 1914 περισσότεροι από εξήντα εκατομμύρια Ευρωπαίοι εγκαταλείπουν την ήπειρό τους για τις υπερπόντιες χώρες. Από αυτούς τα τριάντα εκατομμύρια εγκαθίστανται στις ΗΠΑ ενώ οι δύο άλλοι συχνότεροι προορισμοί είναι η Βρετανική Κοινοπολιτεία και η Νότια Αμερική. Τους περισσότερους μετανάστες προσελκύουν ο Καναδάς, η Αυστραλία, η Νέα Ζηλανδία και η Νότια Αφρική, όπου οι νεοφερμένοι προστίθενται στις αποικίες των Ευρωπαίων που ήταν ήδη εγκατεστημένοι εδώ και πολλές γενιές. Η Αργεντινή συγκεντρώνει την προτίμηση έξι εκατομμυρίων μεταναστών ενώ η Βραζιλία τεσσεράμισι εκατομμυρίων.

Ο σχηματισμός των εθνών – κρατών στην Ευρώπη και η ανάγκη για εξακρίβωση των πολιτικών συνόρων σηματοδούν την εποχή αυτή. Επιπλέον οι θρησκευτικοί πόλεμοι προκαλούν δραματικές ανακατατάξεις εξαιτίας της εξόντωσης ή της αναγκαστικής μετακίνησης των πληθυσμών. Η ανάδειξη του προτεσταντισμού οδηγεί την Ευρώπη σε θρησκευτικό κατακερματισμό και η θρησκεία αναδεικνύεται σε αναπόσπαστο μέρος του εθνικισμού που αναπτύχθηκε αλλά και η ειδοποιός διαφορά ανάμεσα σε κράτη και λαούς. Επιπλέον τα κράτη της Ευρώπης έχουν εισέλθει πλέον σε μια εποχή εξερευνήσεων και επέκτασης και η δημιουργία αποικιών αποτελεί σημαντικό στόχο.

Στα πλαίσια της οικονομικής και εμπορικής δραστηριότητας αναπτύσσεται η πόλη-εμπορικό κέντρο και στα πλαίσια των εθνών-κρατών η πόλη-πρωτεύουσα. Επίσης εμφανίζονται οι πόλεις-λιμάνια. Οι περισσότερες διαθέτουν βιοτεχνίες που προσελκύουν το εργατικό δυναμικό. Επιπλέον όσες θέλουν να επεκταθούν μπορούν

να προσεταιριστούν ειδικευμένους εργάτες από άλλες πόλεις ακόμα και από το εξωτερικό. Η ανάπτυξη εμπορίου από «ακτή σε ακτή», που αφορά κυρίως τη Μεσόγειο και τις παραποτάμιες περιοχές, και οι ευκαιρίες για παζάρι που πολλαπλασιάζονταν επηρεάζουν ιδιαίτερα τη Γεωγραφία και τη συγκέντρωση του πληθυσμού, αφού οι καθημερινές στάσεις δημιουργούν νέους οικισμούς και χωριά. Τέλος, οι καιρικές διακυμάνσεις που οδηγούν σε στερήσεις μπορούν να προκαλέσουν μετανάστευση. Ο κατά τόπους βαθμός μετανάστευσης κυμαίνεται ανάλογα με το επίπεδο της γεωργίας.

Έτσι κατά το 16ο αιώνα προαναγγέλλεται ο «καπιταλισμός» ως μορφή ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής καθώς η εργατική δύναμη μετατρέπεται σε εμπόρευμα. Με την ευρωπαϊκή επέκταση στο Νέο Κόσμο το πολιτικό, οικονομικό και πολιτισμικό βάρος της ευρωπαϊκής ηπείρου μετατοπίζεται αργά αλλά σταθερά από τη νότια και κεντρική Ευρώπη, στις χώρες που βρέχονται από τον Ατλαντικό. Παρόλο που ο Benevolo [3] διαπιστώνει ότι «η ισορροπία μεταξύ αυτού που καταστράφηκε και αυτού που κατασκευάστηκε, καθιστά τη θεωρητική παγκοσμιότητα των ευρωπαϊκών προτύπων κενή περιεχομένου», η αποικιοκρατία του 16ου αιώνα αποτελεί μια πρώτη μορφή παγκοσμιοποίησης. Όμως αυτή είναι επικεντρωμένη στο εμπόριο και στην άμεση εξουσία της μητρόπολης επί των περιφερειών.

Επιπλέον, τα ενδο-μεταναστευτικά ρεύματα που προκαλούνται οδηγούν στη μετακίνηση σημαντικών κεφαλαίων από τις καθολικές στις προτεσταντικές χώρες και στη μεταφορά της τεχνογνωσίας των χιλιάδων διωγμένων τεχνιτών ειδικευμένων και ανειδίκευτων. Στη διάρκεια του 16ου αιώνα ορισμένες περιοχές της δύσης εκβιομηχανίζονται με ραγδαίους ρυθμούς ενώ άλλες ήδη εκβιομηχανισμένες καταδικάζονται στην παρακμή. Σε συνδυασμό με την αλλαγή στην κοσμοαντίληψη της εποχής, λόγω της διεύρυνσης του πνεύματος των Ευρωπαίων μετά τις ανακαλύψεις και την σταδιακή πρόοδο της τεχνολογίας, γίνεται πρόδηλη μια σημαντική αιτία της άνθισης του προτεσταντικού βορρά, σε αντιδιαστολή με την παρακμή του καθολικού νότου.

Η τεχνολογική πρόοδος, οι πληθυσμιακές ζυμώσεις, τα εδραιωμένα αποικιακά κράτη και οι οικονομικοί μετασχηματισμοί που αρχίζουν να αναδύονται στον «μακρύ» 16ο αιώνα δημιουργούν το υπόβαθρο ώστε μετά από δύο αιώνες η Ευρώπη να οδηγηθεί σε πρωτοφανή οικονομική ανάπτυξη. Η Βιομηχανική Επανάσταση του 19ου αιώνα

και ο καπιταλισμός που εδραίωσε δημιουργούν νέα πρότυπα, επιβάλλουν νέους τρόπους ζωής και οδηγούν τους πληθυσμούς σε μαζικές μετακινήσεις προκειμένου να τους ακολουθήσουν.

Στην ανατολική Ευρώπη υπάρχει διαφοροποίηση εξαιτίας του ισχυρού απολυταρχικού καθεστώτος, το οποίο έχει καθοριστικό ρόλο στη διανομή του πλούτου. Επίσης, δεν υπάρχει μεσαία τάξη για να χρηματοδοτήσει τη βιομηχανική ανάπτυξη. Οι βιοτεχνικές μονάδες είναι των γαιοκτημόνων που παραδίδουν την παραγωγή τους στο κράτος και μόνο όταν δεν την απαιτεί τη διαθέτουν στην αγορά.

Οι κυβερνήσεις κάνουν ότι μπορούν για να ενθαρρύνουν την εξωτερική μετανάστευση προκειμένου να αποσυμφορήσουν τις πόλεις. Ο εθνικισμός επίσης προκαλεί ρεύματα μετανάστευσης. Οι γλωσσικές ομάδες αποκτούν βαθύτερη αίσθηση της ενότητας και ανακαλύπτουν ότι αυτό εμποδίζει την ενότητα χωρών όπου μιλούν διαφορετικές γλώσσες. Οι πρωτεύουσες των περιφερειών και των κρατών και οι βιομηχανικές πόλεις που αναπτύσσονται ταχύτατα προσφέρουν υψηλού επιπέδου διοικητικές, εμπορικές και κατασκευαστικές λειτουργίες.

Ανεξαρτήτως από ποια πλευρά θα εξετάσουμε τις συνέπειες της εκβιομηχάνισης, της μετανάστευσης και της αστικοποίησης, είναι γεγονός ότι ο μετασχηματισμός είναι ολοκληρωτικός. Το παρελθόν έχει πεθάνει. Είτε δούμε τα πράγματα από την «οπτιμιστική» πλευρά των Clough και Rapp, που υποστηρίζουν ότι «...η ζωή στα νέα αστικά κέντρα δεν ήταν από όλες τις απόψεις κακή διαφορετικά δε θα συνεχιζόταν...», είτε από την «πεσιμιστική» του Καρλ Πολάνυι: «...η βιομηχανική πόλη ήταν μια πολιτισμική έρημος...», είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι τον 19ο αιώνα ο ευρωπαϊκός πληθυσμός αστικοποιείται οριστικά. «...Ο τόπος που έχει επιλεγεί για να εγκατασταθεί μια βιομηχανία λειτουργεί ως πόλος έλξης και μεταμορφώνεται σε ένα τεράστιο οικιστικό σύνολο», γράφει ο Μπάρλοου στην έκθεσή του για την κατανομή του βιομηχανικού πληθυσμού.

Η ύπαιθρος σταδιακά ερημώνει χάριν των πόλεων. Όπου η βιομηχανία αποκτά κυρίαρχη θέση και η γεωργία απασχολεί όλο και μικρότερο ποσοστό εργατικού δυναμικού παρατηρείται μια μετακίνηση από τον αγροτικό στον αστικό τομέα. Ο γενικός λόγος γι' αυτή τη μετακίνηση είναι η συγκέντρωση εργατικού δυναμικού. Οι περισσότερες από τις πόλεις που αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς είναι λιμάνια, σε

μια εποχή που ολοένα μεγαλύτερο ποσοστό του εμπορίου της Ευρώπης γίνεται δια θαλάσσης. Τα βόρεια λιμάνια, οι βιοτεχνίες, τα εργοστάσια, ο σιδηρόδρομος, η «διπλά κεντρομόλος» τάση του καπιταλισμού – του κεφαλαίου και του πληθυσμού – και η μαζική αστικοποίηση κυριαρχούν όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά παγκόσμια, σε έναν αποικιο-κρατούμενο κόσμο.

Παρουσιάζεται νέα κατηγορία πόλεων, τα θέρετρα, ως αποτέλεσμα των κακών συνθηκών διαβίωσης στις πόλεις, οι οποίες δίνουν απρόσμενα κέρδη στους ιδιοκτήτες γης. Οι κάτοικοι των σύγχρονων πόλεων είναι περισσότερο εξειδικευμένοι από άλλες ομάδες και συνεπώς η αστική ζωή γίνεται περισσότερο δαπανηρή και περισσότερο εξαρτημένη από την πώληση υπηρεσιών. Συνήθως μια ή δυο επιχειρήσεις ασκούν έλεγχο στην τοπική οικονομία και στην πολιτική ζωή των νέων βιομηχανικών πόλεων. Εμφανίζονται λοιπόν φαινόμενα όπως η εκμετάλλευση της εργασίας των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και ειδικότερα των ανηλίκων, τα ευκίνητα χέρια των οποίων είναι αποδοτικότερα απ' ό,τι των μεγάλων.

Η δημιουργία βιομηχανικών οικισμών αποτελεί και την πρώτη σημαντική παρέμβαση στην αγορά εργασίας με χωροταξικά μέσα. Δημιουργείται έτσι ένα εργατικό δυναμικό γεωγραφικά καθλωμένο, εξαρτημένο άμεσα και σχεδόν ολοκληρωτικά από την επιχείρηση και τον εργοδότη. Ο καπιταλισμός ως μορφή ελέγχου της εργασιακής διαδικασίας, ξεκινά με τη βιομηχανική επανάσταση. Και αν οι ατμομηχανές απελευθερώνουν τους επιχειρηματίες από την πρόσδεσή τους με το νερό και τους επιτρέπουν να εγκαταστήσουν τις παραγωγικές μονάδες στις πόλεις, αυτοί με τη σειρά τους «προσδένουν» στις μηχανές τους το ανθρώπινο εργατικό δυναμικό των πόλεων σε μια αναβίωση της «τρίτης δουλοπαροικίας», αυτή τη φορά τεχνολογικής. Τα βιομηχανικά καταλύματα που κατασκευάζονται σε διάφορες περιοχές για τη στέγαση του προσωπικού είναι ένα επιπλέον μέσον για να διατηρηθεί η πειθαρχία και ο έλεγχος μέσα στις τάξεις του εργατικού δυναμικού.

Έτσι γεννιέται το σκηνικό που προέρχεται από το “laissez-faire”, από την οικονομική ανάπτυξη και ένα από τα περιστατικά αυτής της ανάπτυξης είναι η υλοποίηση της «φιλελεύθερης πόλης». Οι Richards και Martin θεωρούν ότι η προσέγγιση αυτή μεγιστοποιεί τα οικονομικά οφέλη, ελαχιστοποιώντας τα εμπόδια που φράζουν το δρόμο στη μετανάστευση. Η οικειοθελής μετανάστευση ωφελεί όχι μόνο τους μετανάστες και τους εργοδότες αλλά και τις χώρες αποστολής και υποδοχής τους. Οι

χώρες υποδοχής ωφελούνται ιδιαίτερα γιατί μπορούν να καλύψουν τις θέσεις εργασίας με χαμηλότερο κόστος (λ.χ. Ιρλανδοί), γεγονός που μειώνει τις πληθωριστικές πιέσεις. Οι χώρες που αποστέλλουν τους μετανάστες αποκομίζουν επίσης πλεονεκτήματα εξάγοντας ένα σχετικά πλεονάζοντα παράγοντα (εργασία), αυξάνουν τα εγχώρια μεροκάματα και δημιουργούν ένα ρεύμα επιστροφής σε ανθρώπινο και οικονομικό κεφάλαιο. Με τον τρόπο αυτό η μετανάστευση αυξάνει την αποδοτικότητα και την ευημερία για όλους τους ενδιαφερόμενους. Το ελεύθερο εμπόριο εργασίας δεν διαφέρει από το ελεύθερο εμπόριο αγαθών. Όμως αυτή η τρέχουσα ανάπτυξη οδηγεί σε ουτοπικές οικιστικές αναζητήσεις και στη σκέψη της τροποποίησης των πόλεων και του εδάφους μέσω μιας γενικότερης μεταμόρφωσης της κοινωνίας. Αυτές τις απόψεις εκφράζουν οι κριτικές του Μαρξ (1843) και του Ενγκελς (1872) πάνω στα αυθόρμητα ή προσχεδιασμένα βιομηχανικά συγκροτήματα.

Οι ιστορικοί επισημαίνουν διαφορετικές αιτίες για την εξαιρετική ανάπτυξη των πόλεων : ο Μπρωντέλ τους θαλάσσιους δρόμους, ο Βέμπερ την πολιτική εξουσία, ο Πιρέν το εμπόριο, ο Μαρξ τον κοινωνικό μετασχηματισμό από τις φεουδαλικές σχέσεις προς ένα νέο τρόπο παραγωγής. Ανεξάρτητα από την άποψη που θα υιοθετήσουμε, είναι γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος της ύπαρξής τους το οφείλουν στη μετανάστευση. Μικρότερης έκτασης και κυρίως ενδο - ευρωπαϊκή κατά το 16ο αιώνα, ασυγκρίτως μεγαλύτερη και ως επί το πλείστον υπερπόντια το 19ο.

Η περίοδος της «οριστικής αστικοποίησης» που συντελείται κατά τον 19ο αιώνα έχει τις απαρχές της στον 16ο αιώνα. Οι πόλεις με το μεσαιωνικό παρελθόν είναι κέντρα μιας ενδοχώρας και υπάρχουν μέσα σε μια σταθερή ιεραρχία ενώ η αστική εξάπλωση είναι περιορισμένη εφόσον οι πόλεις είναι ουσιαστικά παρασιτικές μέσα σε μια περιορισμένη αγροτική οικονομία. Η βιομηχανική πόλη του 19ου αιώνα δημιουργείται ως μια ισχυρή δύναμη, ικανή να αυξηθεί σε μέγεθος λόγω της ικανότητας της οικονομικής παραγωγής που βασίζεται στις πόλεις, να περιορίσει την εξάρτησή τους από την αγροτική οικονομία. Προκαλείται έτσι ένας νέος καταμερισμός της εργασίας που οδηγεί στη συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού και σε μια ραγδαία αύξηση του αστικού. Είναι η εποχή της «αστικοποίησης της υπαίθρου» όπως εύστοχα παρατήρησε ο Μαρξ.

Η βιομηχανική οικονομία που αντλεί το μεγαλύτερο μέρος της εργατικής της δύναμης από τον αγροτικό πληθυσμό προκαλεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα και ανείπωτη δυστυχία στις μάζες των εργαζόμενων, ενώ οδηγεί σε μια εκ βάθρων αλλαγή της εργασιακής εμπειρίας. Και στις δύο χρονικές περιόδους γίνεται προσπάθεια ώστε το εργατικό δυναμικό να είναι χειραφετημένο και ελεγχόμενο. Οι «εργοδότες» προσπαθούν να το πετύχουν είτε με το σύστημα των συντεχνιών στην προκαπιταλιστική πόλη είτε περιορίζοντας το στις εργατικές κατοικίες, στα βιομηχανικά χωριά και στις βιομηχανικές πόλεις που πολλές φορές παίρνουν το όνομα του βιομήχανου που τα δημιουργεί. Όμως το εργατικό δυναμικό της βιομηχανικής πόλης είναι απείρως διαφοροποιημένο, συνειδητοποιημένο, δυναμικό και αντιδραστικό σε σχέση με αυτό του 16ου αιώνα.

Ο καπιταλισμός που προαναγγέλθηκε το 16ο αιώνα εδραιώνεται και γιγαντώνεται στη διάρκεια του 19ου. Η βιομηχανική επανάσταση έχει τις ρίζες της στις κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις του παρελθόντος. Σ' αυτό το μετασχηματισμό οι πόλεις παίζουν βασικό ρόλο. Εκτός από τον προφανή πολιτικό ρόλο, είναι κέντρα εμπορίου, χρηματιστηριακών δραστηριοτήτων και βιοτεχνικής παραγωγής. Όμως οι πόλεις του 19ου, που η δημογραφική τους ανάπτυξη είναι αντίστροφη της υπαίθρου, ασκούν μια έλξη εξαιτίας της δυνατότητας που προσφέρουν για απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και έτσι δημιουργούνται οικονομικές συγκεντρώσεις και οικονομικά πλεονεκτήματα.

Θα συμφωνήσουμε με την άποψη του Cipolla ότι «για τους Ευρωπαίους του μεσαίωνα η πόλη ήταν ότι ήταν η Αμερική για τους Ευρωπαίους του 19ου αιώνα». Θα διαφωνήσουμε όμως μαζί του στο ότι «μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα η ευρωπαϊκή διείσδυση στην ουσία διατήρησε τον χαρακτήρα μιας απλής επιχειρηματικής δραστηριότητας» γιατί, όπως επισημαίνει η Λεοντίδου, οι «μεταπρατικές» πόλεις στις αποικιοκρατούμενες κοινωνίες του 16ου αιώνα είχαν σκοπό εκτός των άλλων να μεταφυτεύσουν τον αλλοδαπό πολιτισμό τους στις αποικιοκρατούμενες περιφέρειες και αυτό ακριβώς θα συντελεστεί σε όλο του το μεγαλείο κατά το 19ο αιώνα οδηγώντας τον πλανήτη σε ένα δρόμο χωρίς γυρισμό.

Η υπερπόντια μετανάστευση συνετέλεσε στην ισχυροποίηση των αποικιοκρατικών αυτοκρατοριών. Έτσι, από τη μια πλευρά, η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αποικία, οι ΗΠΑ, με την πολιτική της «αφομοίωσης» των μεταναστών που εφαρμόζει, οδηγείται στην

ισχυροποίησή της και στην εδραίωση της κυριαρχία της στον πλανήτη. Από την άλλη, η ασύστολη εκμετάλλευση των αποικιοκρατούμενων χωρών και των πληθυσμών τους από τα ιμπεριαλιστικά κράτη του 19ου αιώνα δημιουργούν προβλήματα που έχουν αντίκτυπο και εγείρουν σοβαρά ζητήματα μέχρι τις μέρες μας. Το πλαίσιο που διαμορφώνεται είναι αδύνατον να συγκριθεί με την αποικιοκρατία του 16ου αιώνα γιατί συντελείται ένας ριζικός μετασχηματισμός του Τρίτου Κόσμου αφήνοντας τους πληθυσμούς και τα εδάφη τόσο απομυζημένα που δεν υπάρχει πλέον η δυνατότητα να εξαλειφθεί η αντίθεση πλούσιου Βορρά – φτωχού Νότου.

Χθесινές, σημερινές, μελλοντικές, οι μεταναστεύσεις τελικά έχουν περισσότερες ομοιότητες και λιγότερες διαφορές. Ένας κεντρικός άξονας σε οποιαδήποτε μορφή μετακίνησης πληθυσμών είναι η αναζήτηση και βελτιστοποίηση της εφοδιαστικής αλυσίδας προκειμένου να καλύπτονται πάντα οι ανάγκες των πληθυσμών είτε είναι μικρός αριθμός είτε είναι πρόσφυγες από ένα ολόκληρο έθνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η έννοια των humanitarian logistics

1.1 Ορισμός Humanitarian - Ανθρωπιστικά logistics

Με τον όρο humanitarian (ανθρωπιστικά) logistics εννοούμε την διάσταση των logistics που επικεντρώνεται στις διαδικασίες ανεφοδιασμού στις περιοχές όπου έχουν υποστεί καταστροφές και χρίζουν άμεσης ανθρωπιστικής βοήθειας. Ανάγκη για humanitarian logistics μπορούμε να δούμε σε μία περιοχή όπου έχει υποστεί έναν καταστροφικό σεισμό, μία καταστροφική πλημμύρα, μία εμπόλεμη ζώνη ή όπως θα δούμε σε αυτήν την μελέτη στους σταθμούς διάσωσης προσφύγων από εμπόλεμες ή αναπτυσσόμενες χώρες.

1.2 Δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε στα humanitarian logistics

Η εφοδιαστική αλυσίδα με την γενικότερη της έννοια είναι η διαδικασία της διαχείρισης της ροής των προϊόντων, των πληροφοριών και των κεφαλαίων από την πηγή (προμηθευτής) μέχρι τον τελικό καταναλωτή. Στην περίπτωση όμως των humanitarian logistics όπου ο τελικός αποδέκτης είναι ο άνθρωπος σε μία δύσκολη κατάσταση οι δυσκολίες μεγαλώνουν και μπαίνουν επιπρόσθετοι παράγοντες που δυσχεραίνουν όλες τις διαδικασίες.

Στην περίπτωση των humanitarian logistics δεν υπάρχει περιθώριο για λάθη και καθυστερήσεις. Καθώς η κάθε περίπτωση είναι μοναδική και απρόβλεπτη οι δυσκολίες που μπορούμε να έχουμε είναι οι εξής:

- Διάφοροι εμπλεκόμενοι με διαφορετική σκοπιά : Σε κάθε περίπτωση υπάρχει μεγάλος αριθμός εμπλεκομένων με διαφορετικούς στόχους όπως δωρητές, κυβερνήσεις, πρακτορεία, μέσα μαζικής ενημέρωσης και φυσικά οι τελικοί αποδέκτες που είναι οι άνθρωποι οι οποίοι χρίζουν άμεσης βοήθειας. Εξ αιτίας πάντα του γεγονότος ότι η κάθε περίπτωση είναι επείγουσα και απρόβλεπτη δυσχεραίνει σημαντικά τον βέλτιστο συντονισμό όλων των εμπλεκομένων.
- Περιορισμός σε πόρους : Υπάρχει υψηλή ζήτηση σε φυσικούς και ανθρωπιστικούς πόρους. Σε κάθε τέτοια περίπτωση η εύρεση καταρτισμένου

και άμεσα διαθέσιμου προσωπικού είναι εξαιρετικά δύσκολή. Το ίδιο συμβαίνει φυσικά και στην άμεση ανεύρεση τροφής, ειδών προσωπικής φροντίδας, κ.α..

- Έλλειψη κεφαλαίων: Σε αντίθεση με τα logistics γενικότερα που κάθε κόστος ή επένδυση έχει μελετηθεί στην περίπτωση των humanitarian logistics δεν υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος για την αναζήτηση κεφαλαίων. Η έλλειψη ρευστότητας είναι πάντα δεδομένη σε τέτοιες περιπτώσεις.
- Έλλειψη υποδομών : Αυτό ισχύει κυρίως σε περιοχές που έχουν υποστεί μεγάλες καταστροφές όπως για παράδειγμα από έναν σεισμό όπου έχουν καταστραφεί οδικά δίκτυα και η πρόσβαση αυτών των περιοχών είναι εξαιρετικά δύσκολη.

1.3 Απαραίτητα στοιχεία για την επιτυχή έκβαση των humanitarian logistics

Τα δύο σημαντικότερα στοιχεία που είναι απαραίτητα στην βελτιστοποίηση των ανθρωπιστικών logistics είναι ο αποτελεσματικότερος συντονισμός και η ταχύτητα στην άμεση ανταπόκριση σε περίπτωση ανάγκης.

- **Ταχύτητα διαδικασιών**

Στα logistics γενικότερα υπάρχουν διάφοροι μετρήσιμοι τρόποι, που μπορούμε να δούμε εάν οι στόχοι μας έχουν εκπληρωθεί και εάν σε κάθε περίπτωση ανταποκριθήκαμε σύμφωνα με τους στόχους μας. Στην περίπτωση όμως των Humanitarian Logistics δεν μπορεί να ισχύσει κάτι τέτοιο. Η μείωση των χρόνων ανταπόκρισης, είναι ο κυριότερος στόχος, για καλύτερα αποτελέσματα. Σε αντίθετη περίπτωση τα αποτελέσματα μπορεί να είναι καταστροφικά. Στην συνέχεια μπορούμε να δούμε διάφορα παραδείγματα που μπορούν να μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε το παραπάνω:

1. Γραφειοκρατικές διαδικασίες: Όπως προαναφέρθηκε υπάρχουν πολλοί εμπλεκόμενοι σε κάθε περίπτωση. Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες μπορούν πάντα να δυσχεράνουν τις διαδικασίες και να καθυστερήσουν σημαντικά την άμεση ανταπόκριση.

2. Σε περιπτώσεις που όλα συμβαίνουν πολύ γρήγορα οι εμπλεκόμενοι δυσκολεύονται να κατανοήσουν πλήρως την κατάσταση και τα αποτελέσματα των πράξεων τους σε σχέση με τα υπόλοιπα μέρη της εφοδιαστικής αλυσίδας.
3. Η συνεργασία των μερών συνήθως είναι προβληματική δημιουργώντας ολοένα και περισσότερες καθυστερήσεις.
4. Τέλος, η διαδικασίες εκτελωνισμών των αγαθών άμεσης βοήθειας είναι ακόμα μία τροχοπέδη στους χρόνους ανταπόκρισης.

- **Συντονισμός**

Καθώς υπάρχουν πολλοί εμπλεκόμενοι σε τέτοιες περιπτώσεις και οι περισσότεροι με διαφορετικούς στόχους, αυτό δυσκολεύει όλες τις διαδικασίες συντονισμού. Οι διαδικασίες που διέπουν τα humanitarian logistics και που πρέπει να συντονιστούν είναι οι παρακάτω :

1. Συλλογή, ανάλυση και διαχείριση πληροφοριών κατά μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας.
2. Παρακολούθηση της διακίνησης των αγαθών.
3. Παρακολούθηση της εισαγωγής, παραλαβής και αποστολής των ειδών άμεσης ανάγκης όπως τρόφιμα, ένδυση, κ.α..
4. Υποδομές που δίνονται σε σχέση με μέσα μεταφοράς.
5. Χώροι φύλαξης των αγαθών.
6. Δυνατότητα ευελιξίας σε περίπτωση απρόσμενων δυσκολιών.
7. Τοπικές αρχές.
8. Μη κυβερνητικές οργανώσεις.
9. Στρατός και σώματα ασφαλείας

1.4 Πρακτικές για τον προγραμματισμό των αποθεμάτων στις περιπτώσεις των ανθρωπιστικών (humanitarian logistics)

Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε πως μπορεί να γίνει ο προγραμματισμός των αποθεμάτων που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των πληγέντων.

Τα βήματα που ακολουθούνται για την πρόβλεψη των αποθεμάτων είναι τα παρακάτω:

ΒΗΜΑ1 : Ορισμός ειδών πρώτης ανάγκης ως προς την ανακούφιση των πληγέντων.

ΒΗΜΑ 2: Πρόβλεψη ποσοτήτων που χρειάζονται.

ΒΗΜΑ 3 : Προσδιορισμός πηγών που μπορούν να προσφέρουν τα αγαθά.

ΒΗΜΑ4: Δημιουργία ενός συστήματος πληροφόρησης για καταγραφή των δεδομένων κατανάλωσης και μεταφοράς των αγαθών.

ΒΗΜΑ 5: Δημιουργία διαδικασιών για την διασφάλιση της διαχείρισης των αποθεμάτων.

ΒΗΜΑ 6: Δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ασφαλέστερη αποθήκευση των αποθεμάτων.

Πιο συγκεκριμένα εδώ παρακάτω θα αναλύσουμε το κάθε βήμα ξεχωριστά

ΒΗΜΑ 1 : Ορισμός ειδών πρώτης ανάγκης ως προς την ανακούφιση των πληγέντων

Εξετάζονται ποια προϊόντα είναι απαραίτητα για να χορηγηθούν στους πληγέντες, στους χώρους φιλοξενίας τους, καθώς και την στιγμή που εντοπίζονται όπως φάρμακα, τρόφιμα, είδη προσωπικής υγιεινής.

ΒΗΜΑ 2: Πρόβλεψη ποσοτήτων που χρειάζονται

Σε αυτό το σημείο εξετάζεται ο αριθμός του πληγέντος πληθυσμού και τις ανάγκες του, προκειμένου να αναγνωρίσουμε προσδιοριστούν τα αποθέματα που χρειάζονται. Για παράδειγμα ανάμεσα στους πληγέντες υπάρχουν βρέφη. Σε αυτήν την περίπτωση χρειάζεται συγκεκριμένη πρόβλεψη ως προς τα βρεφικά είδη.

ΒΗΜΑ 3 : Προσδιορισμός πηγών που μπορούν να προσφέρουν τα αγαθά

Κάθε μέλος που ανήκει σε μία εφοδιαστική αλυσίδα είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζει την αγορά καθώς και τις πηγές απ' όπου μπορεί να προμηθευτεί το εκάστοτε προϊόν. Επιπροσθέτως στις περισσότερες περιπτώσεις έχει την δυνατότητα να επιλέγει την πηγή του ως προς τις δικές του ανάγκες είτε σε θέμα ποιότητας είτε σε θέμα τιμής ή ακόμα και σε χρόνους παράδοσης. Στην περίπτωση όμως της ανθρωπιστικής διάστασης που υπάρχει εδώ οι πηγές των αγαθών εξαρτώνται από τις δωρεές ή από τις χορηγίες που προσφέρονται. Έτσι λοιπόν η αναζήτηση προτιμητέων προμηθευτών είναι ακόμα πιο δύσκολη.

ΒΗΜΑ 4: Δημιουργία ενός συστήματος πληροφόρησης για καταγραφή των δεδομένων κατανάλωσης και μεταφοράς των αγαθών

Οι διάφοροι εμπλεκόμενοι, κυρίως εκείνοι που βρίσκονται στην «πρώτη γραμμή» θα πρέπει να κάνουν καταγραφή των αγαθών που καταναλώνονται καθημερινά. Η ροή των πληροφοριών σε αυτό το σημείο είναι ιδιαίτερα σημαντική. Έχουν δημιουργηθεί διάφορα πληροφοριακά συστήματα τα οποία εξυπηρετούν τις εμπορικές επιχειρήσεις για την πρόβλεψη των αποθεμάτων και την καταγραφή των προϊόντων που καταναλώνονται. Στην περίπτωση όμως των ανθρωπιστικών (humanitarian) logistics ακόμα τα σχετικά πληροφοριακά συστήματα είναι σε πρώιμο στάδιο.

Ένα πληροφοριακό σύστημα που αφορά τα ανθρωπιστικά (humanitarian) logistics θα μπορούσε να ενέχει τα παρακάτω:

- Το διαθέσιμο απόθεμα ανά περίοδο
- Την ποσότητα του αποθέματος που αναμένεται

- Ποσότητα που έχει καταναλωθεί
- Σε ποιά προϊόντα έχουν παρατηρηθεί υπερ-αποθεματοποιήσεις ή ελλείψεις
- Αναλύσεις κόστους αγορών αγαθών

Η φιλοσοφία ενός πληροφοριακού συστήματος που προορίζεται για ανθρωπιστικά (humanitarian) logistics δεν απέχει από την λειτουργία ενός συστήματος ERP το οποίο προορίζεται γενικά για τον τομέα των logistics. Για παράδειγμα η ΜΚΟ Ερυθρός Σταυρός (ICRC) χρησιμοποιεί το ERP σύστημα J.D. Edwards, ένα ευρέως διαδεδομένο σύστημα της Oracle το οποίο χρησιμοποιείται και από χρήστες της εφοδιαστικής αλυσίδας. Επίσης η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. (UNHCR) χρησιμοποιεί ένα άλλο πληροφοριακό σύστημα της Oracle το οποίο ονομάζεται Oracle Peoplesoft Enterprise.

Φυσικά η χρήση ενός πληροφοριακού συστήματος ERP προϋποθέτει κατάλληλες συνθήκες για να μπορέσει να γίνει η καταγραφή των δεδομένων. Οι εμπλεκόμενοι φορείς καθώς πρέπει να δρουν με ταχύτητα σε κάθε περίπτωση δεν έχουν πάντα την δυνατότητα να καταγράφουν καθημερινά τα δεδομένα.

ΒΗΜΑ 5: Δημιουργία διαδικασιών για την διασφάλιση της διαχείρισης των αποθεμάτων.

Σε κάθε οργανωμένη επιχείρηση όπου υπάρχει μέλος μίας εφοδιαστικής αλυσίδας υπάρχουν εγχειρίδια στα οποία έχουν καταγεγραμμένες τις διαδικασίες για τον οποιοδήποτε τομέα. Στην περίπτωση μας όμως αυτό δεν ισχύει καθώς οι διαδικασίες είναι πρωτόγνωρες και δεν υπάρχει χρόνος για την αποτύπωση τους. Ακόμα περισσότερο ο συντονισμός όλων το φορέων που συμμετέχουν στην εφοδιαστική αλυσίδα που αφορά ένα ανθρωπιστικό πρόβλημα είναι εξαιρετικά δύσκολος. Οι εμπλεκόμενοι είναι πάρα πολλοί και ο καθένας δρα από την πλευρά του με διαφορετικούς τρόπους. Για παράδειγμα μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση δρα διαφορετικά από κάποιον Δημόσιο φορέα.

ΒΗΜΑ 6: Δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ασφαλέστερη αποθήκευση των αποθεμάτων

Τέλος το κομμάτι της αποθήκευσης των αγαθών είναι ιδιαίτερα σημαντικός ειδικότερα για προϊόντα ευπαθή όπως φάρμακα και τρόφιμα.

Στις περισσότερες περιπτώσεις η αποθήκευση των αγαθών γίνεται σε διάφορους χώρους που κατασκευάζονται για αυτόν το σκοπό όπως container, σκηνές ή κλειστούς χώρους που δεν είχαν κατασκευαστεί αρχικά για αποθήκευση. Αυτό ενέχει πάντα τον κίνδυνο τα αγαθά να είναι εκτεθειμένα σε κλοπές, υγρασία, υψηλές θερμοκρασίες, κ.α..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Παραδείγματα περιπτώσεων humanitarian logistics

Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε παραδείγματα περιπτώσεων όπου ο ρόλος των ανθρωπιστικών (humanitarian) logistics ήταν ιδιαίτερα σημαντικός.

2.1 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1. Η περίπτωση του σχεδιασμού της εφοδιαστικής αλυσίδας στην Ταϊλάνδη στον σεισμό /τσουνάμι του Ινδικού Ωκεανού (2004) [4,5]

Λίγα λόγια για την περίπτωση

Στις 26 Δεκεμβρίου 2004 στην περιοχή του Ινδικού Ωκεανού έγινε ένας από τους καταστροφικότερους σεισμούς της νεότερης ιστορίας μεγέθους 9,3 της κλίμακας ρίχτερ. Αποτέλεσμα αυτού του σεισμού ήταν η δημιουργία τσουνάμι με κύματα ύψους 30 μέτρων. Το συγκεκριμένο γεγονός έπληξε 15 χώρες με τελικό απολογισμό θυμάτων 280.000 ατόμων σε 14 χώρες. Η μία εκ των οποίων όπου και θα εξετάσουμε ήταν η Ταϊλάνδη. Στην συνέχεια θα εξετάσουμε τον ρόλο των ανθρωπιστικών (humanitarian) logistics σε αυτήν την μεγάλη καταστροφή. Στην Ταϊλάνδη η περιοχή που επλήγη περισσότερο, ήταν η νότια ακτογραμμή της χώρας.

Σε τέτοιες περιπτώσεις η ανάγκη για ταχίστη απόκτηση πόρων και βοήθειας είναι σημαντικό να πραγματοποιείται μέσα στις πρώτες 72 ώρες. Αυτή η φάση των 72 ωρών θεωρείται ως «απαραίτητο χάος», που αμέσως δείχνει τα προβλήματα που δημιουργούνται από την έλλειψη προγραμματισμού διαχείρισης κρίσεων τέτοιου είδους.

Όταν συμβαίνει μία καταστροφή ή ένα αναπάντεχο γεγονός η προσμονή βοήθειας από δωρητές δεν προσφέρει την ταχύτητα που χρειάζεται και δημιουργούνται καθυστερήσεις στην διάθεση των προϊόντων πρώτης ανάγκης στους τελικούς αποδέκτες (στα θύματα). Επίσης αυτό μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη προϊόντων που είναι απαραίτητα για την διάθεση τους στους πληγέντες.

Στην περίπτωση της Ταϊλάνδης οι πρώτες 72 ώρες ήταν ιδιαίτερα δύσκολες λόγω της έλλειψης των ειδών πρώτης ανάγκης (τροφίμων, φαρμάκων, ιματισμού και στέγασης). Αυτό οφείλεται φυσικά στο ίδιο το αναπάντεχο γεγονός, αλλά και στον ανεπαρκή προγραμματισμό διαχείρισης τέτοιου είδους κρίσεων. Επίσης ιδιαίτερα

σημαντικό είναι η αναζήτηση βοήθειας για την ανοικοδόμηση κτηρίων ή χώρων προσωρινής στέγασης των πληγέντων. Η ροή της πληροφορίας είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι, καθώς πρέπει να αποτυπώνονται ακριβώς οι ανάγκες που υπάρχουν.

Πρακτικά η ακολουθία δράσεων πρέπει να γίνεται μέσα σε λίγες ώρες σε τέτοιου είδους περιστατικά. Οι 3 ώρες είναι κατά μέσο όρο ο χρόνος που χρειάζεται για την ροή των πρώτων πληροφοριών από την στιγμή της καταστροφής. Στην περίπτωση της Ταϊλάνδης οι συμμετέχοντες ήταν το Υπουργείο Εσωτερικών της Ταϊλάνδης, ο Στρατός, η Αστυνομία καθώς οι διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Η αξιολόγηση του περιστατικού έγινε κυρίως από τις Δημόσιες Αρχές της Ταϊλάνδης, σε συνεργασία με όλους τους υπόλοιπους συμμετέχοντες.

Έπειτα λοιπόν από επαναξιολόγηση του περιστατικού όλες οι διαδικασίες ανακούφισης συντονίζονταν από το Κέντρο Ελέγχου που βρίσκεται κάτω από το Υπουργείο Εσωτερικών της Ταϊλάνδης. Σύμφωνα με τον Stephenson (1993) ο ρόλος αυτού του Κέντρου Ελέγχου είναι ο εξής:

- Καταγραφή πληγέντων περιοχών
- Αξιολόγηση μεγέθους καταστροφής
- Συνδεσιμότητα μεταφορών
- Περιοχές που χρίζουν βοήθειας
- Κατηγοριοποίηση και ποσότητες απαραίτητης βοήθειας
- Καιρικές συνθήκες που επηρεάζουν το μεταφορικό έργο
- Περιοχές όπου μπορεί να γίνει η προμήθεια των καυσίμων καθώς και διαθέσιμη ποσότητα καυσίμων
- Ασφάλεια σε συγκοινωνιακό δίκτυο

Στον τομέα της διάθεσης αγαθών πρώτης ανάγκης μεγάλα εμπορικά καταστήματα είχαν εμπλακεί για την ετοιμασία αγαθών και υλικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών της Ταϊλάνδης. Η διάθεση των αγαθών γίνονταν μέσω τοπικών κέντρων διανομών που είχαν πρόσβαση στις πληγέντες περιοχές. Επιπροσθέτως βοήθεια είχε έρθει μέσω αερομεταφορών με τα αγαθά να δίνονται για διανομή στα τοπικά κέντρα

μεταφορών. Η Αστυνομία ήταν υπεύθυνη για την ασφάλεια των μεταφορών κατά την διάρκεια της διανομής καθώς και της παράδοσης. Ο έλεγχος των προϊόντων ήταν υπό την εποπτεία του τμήματος Συντονισμού και Ελέγχου το οποίο κατέγραφε επίσης όλα τα δεδομένα. Με την καταγραφή των δεδομένων ενημέρωνε τους δωρητές για τις ανάγκες που υπήρχαν. Η ενημέρωση πραγματοποιούνταν μέσω της τηλεόρασης, ραδιοφωνικών σταθμών και εφημερίδων.

Εάν υπήρχε κάποιο πρόβλημα σε κάποιο στάδιο από τα παραπάνω η πληροφορία έπρεπε να φθάσει στο τμήμα Συντονισμού και Ελέγχου του Υπουργείου ούτως ώστε να μπορέσουν να γίνουν διορθωτικές κινήσεις.

Εδώ θα δούμε έναν πίνακα που δείχνει το κύκλο χρόνου που είναι απαραίτητος ανά στάδιο

Πίνακας 1. Μοντέλο κύκλου χρόνου ανταπόκρισης

Δραστηριότητα	Χρονικό περιθώριο
Ροή πληροφόρησης για αναζήτηση βοήθειας	3 ώρες
Μηχανισμός Συντονισμού	13 ώρες
Φυσική ροή αγαθών	22 ώρες
Εκτελωνισμός αγαθών	37 ώρες
Συνολικός χρόνος ανταπόκρισης	72 ώρες

Στις περιπτώσεις που η εφοδιαστική αλυσίδα είναι υπεύθυνη για τον ανεφοδιασμό ανθρώπων σε κίνδυνο, τα περιθώρια λάθους είναι μηδενικά. Οποιαδήποτε ελλιπής ροή της πληροφορίας μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη βασικών αγαθών.

Στην περίπτωση των refugee logistics όπου ο τελικός αποδέκτης είναι ο άνθρωπος σε μία από τις πιο ύστατες στιγμές του το μοντέλο της εφοδιαστικής αλυσίδας είναι παρόμοιο. Στην συνέχεια θα εξετάσουμε ένα παράδειγμα, περίπτωσης που αφορά τα ανθρωπιστικά (humanitarian) logistics, ως προς την διαχείριση πόρων που απευθύνονται σε μεταναστευτικές ροές.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2: Εμφύλιος πόλεμος στην Συρία 2011

Την Άνοιξη του 2011 ξεκίνησε ο εμφύλιος πόλεμος στην Συρία. Στις αρχές του εμφυλίου της Συρίας είχαν ήδη παρατηρηθεί οι πρώτες μετακινήσεις πληθυσμών με σκοπό να προστατευτούν από τα δεινά του πολέμου.

Σε αυτήν την περίπτωση καταγράφεται η μελέτη ενός στρατοπέδου συγκέντρωσης προσφύγων το οποίο είχε εγκατασταθεί στο Zatari της Ιορδανίας. Κεντρικός άξονας στο συγκεκριμένο στρατόπεδο συγκέντρωσης ήταν η συνεργασία των διαφόρων Μη Κυβερνητικών Οργανισμών σε τοπικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις προσέφεραν προμήθειες στους πρόσφυγες.

Στον σταθμό φιλοξενίας προσφύγων στο Zatari της Ιορδανίας βασικός συντονιστής ήταν το Συμβούλιο Προσφύγων Νορβηγίας - Norwegian Refugee Council (NRC).

Η NRC είχε δύο μονάδες στην περιοχή που παρείχαν τις παρακάτω υπηρεσίες:

A. ΜΟΝΑΔΑ ΣΤΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

1. Σχεδιασμός εγκαταστάσεων
2. Προστατευμένος χώρος
3. Κατασκευή προστατευμένων χώρων
4. Περιβαλλοντικός αντίκτυπος

B: ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΒΡΩΣΗ (NFIS - NONFOODITEMS)

1. Προϊόντα για γενική ή προσωπική χρήση
2. Ρουχισμός και κλινοσκεπάσματα
3. Μαγειρικά σκεύη και σκεύη φαγητού
4. Σόμπες και λάμπες
5. Εργαλεία για κατασκευές

Η προμήθεια των παραπάνω βασίζεται στα ελάχιστα προϊόντα που χρειάζονται σε σχέση με καταφύγια, κατασκευές χώρων στέγασης και προϊόντα που δεν προορίζονται για βρώση.

Προκλήσεις

Η επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Για παράδειγμα υπήρξε κάποια στιγμή που μερικοί πρόσφυγες μετέφεραν τις σκηνές τους σε περιοχές που ήταν πλησιέστερες σε χώρους που μπορούν να πλύνουν τον ρουχισμό τους. Τότε παρατηρήθηκε έλλειψη σωστής επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων και καθυστέρησε την αναδιαμόρφωση των προσφυγικών κατασκηνώσεων.

Διανομή προϊόντων που δεν προορίζονται για βρώση NFI:

Παρατηρήθηκε διάθεση ίδιων προϊόντων από διαφορετικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Ένα παράδειγμά είναι όταν είχαν διανεμηθεί βρεφικές πάνες σε πρόσφυγες από την NRC και την ίδια μέρα μία άλλη Μη Κυβερνητική Οργάνωση έκανε το ίδιο. Επιπροσθέτως η διανομή δεν έγινε ισόποσα με αποτέλεσμα μερικοί πρόσφυγες να έχουν περισσότερες από αυτές που χρειάζονταν και κάποιοι άλλοι να μην έχουν καθόλου. Αυτό το γεγονός δημιούργησε δυσφορία και παράπονα από τον χώρο των προσφύγων.

Με αφορμή λοιπόν το παραπάνω περιστατικό η NRC ζήτησε από όλους τους συμμετέχοντες να πραγματοποιούν συχνές συναντήσεις προκειμένου να μην ξαναυπάρξουν παρόμοια περιστατικά.

Διανομή τροφίμων

Παρά το γεγονός ότι η συνεργασία και επικοινωνία των συμμετεχόντων ήταν δυνατή σε αυτόν τον τομέα μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ο Φιλανθρωπικός Οργανισμός Ιορδανίας JHCO) δεν ακολουθούσε την γραμμή της διάθεσης των αγαθών όπως είχε συμφωνηθεί με τους υπόλοιπους και είχαν υπάρξει παράπονα από τους πρόσφυγες σχετικά με την επάρκεια και την διανομή των τροφίμων.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε την σημασία που έχει η σωστή επικοινωνία μεταξύ των μερών. Για την ύπαρξη μιας ολοκληρωμένης εφοδιαστικής αλυσίδας πρέπει και τα τρία χαρακτηριστικά (ροή αγαθών, ροή κεφαλαίων και ροή πληροφοριών) να λειτουργούν προκειμένου να μην υπάρχει απώλεια κεφαλαίων ή αγαθών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Τα logistics στην Ελλάδα

Με την πάροδο των χρόνων η ανάγκη για βελτιστοποίηση των logistics και γενικότερα όλης της εφοδιαστικής αλυσίδας γίνεται όλο και πιο επιτακτική. Για την Ελλάδα, η οποία γεωγραφικά αποτελεί πρόκληση για τον ανεφοδιασμό όλων των γεωγραφικών της περιοχών η ανάγκη αυτή είναι εντονότερη. Η γεωγραφική κατανομή και διασπορά των σημείων πώλησης από άκρη σε άκρη, είναι μία πρόκληση, στην προσπάθεια του κάθε εμπλεκομένου στην εφοδιαστική αλυσίδα, να μπορέσει να οργανώσει με τον καλύτερο τρόπο τον ανεφοδιασμό όλων αυτών των σημείων κατανάλωσης. Στην μελέτη αυτήν θα δούμε τις διαδικασίες ανεφοδιασμού στις απομακρυσμένες περιοχές καθώς και στις περιοχές εκείνες όπου συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός μεταναστών.

3.1. Γεωγραφική κατανομή της Ελλάδας και δυσκολίες που δημιουργούνται ως προς τα logistics

Η Ελλάδα γεωγραφικά χωρίζεται σε χερσαίες και νησιωτικές περιοχές. Οι τρόποι ανεφοδιασμών όλων των περιοχών προσαρμόζονται ανάλογα με τον τόπο παράδοσης.

Στις ηπειρωτικές περιοχές, ο ανεφοδιασμός μπορεί να γίνει οδικώς. Η μέθοδος αυτή αποτελεί και το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταφορών στην Ελλάδα Ένα μικρότερο ποσοστό των μεταφορών γίνεται μέσω σιδηροδρόμων, αεροπορικώς αλλά και μέσω θαλάσσης εάν αυτό μπορεί να επιτευχθεί (π.χ Πάτρα- Καβάλα).

Στις νησιωτικές περιοχές, ο μόνος τρόπος που μπορεί να επιτευχθεί ανεφοδιασμός είναι μέσω θαλάσσης ή αεροπορικώς. Φυσικά η αερομεταφορά των εμπορευμάτων έχει σημαντικό κόστος που προστίθεται στο αγαθό και για αυτόν τον λόγο αποφεύγεται. Βέβαια υπάρχουν περιπτώσεις όπου η αερομεταφορά είναι μονόδρομος (π.χ για την μεταφορά φαρμάκων.)

Για τον ομαλότερο ανεφοδιασμό με πάντα το μικρότερο κόστος χρειάζεται ένας πολύ προσεκτικός προγραμματισμός ούτως ώστε να είναι τα εμπορεύματα εγκαίρως στον προορισμό τους ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Για την μελέτη αυτή θα δούμε πως μπορεί να επιτευχθεί ο ανεφοδιασμός των ειδών πρώτης ανάγκης, σε

σταθμούς διάσωσης προσφύγων, καθώς οι περισσότεροι βρίσκονται σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές. Σε αυτήν την περίπτωση ειδικότερα ο προγραμματισμός και ο συντονισμός είναι εξαιρετικά δύσκολος, καθώς ο αριθμός των μεταναστών είναι απρόβλεπτος και συνεπώς και οι ανάγκες τους σε είδη πρώτης ανάγκης (όπως ιατροφαρμακευτική βοήθεια, ένδυση, τρόφιμα, χώρους στέγασης, είδη προσωπικής υγιεινής).

3.2 Οι δυσκολίες ανεφοδιασμών στις απομακρυσμένες περιοχές

Η Ελλάδα, όπως προαναφέρθηκε, είναι μία χώρα που αποτελείται από ηπειρωτικές και νησιωτικές περιοχές. Ως εκ τούτου ο ανεφοδιασμός των διάφορων περιοχών της χρίζει ιδιαίτερης προσοχής και πολύ προσεκτικής οργάνωσης. Η Ελλάδα αποτελείται από 9 γεωγραφικά διαμερίσματα τα οποία είναι η Ήπειρος, η Θεσσαλία, η Θράκη, η Κρήτη, η Μακεδονία, τα νησιά του Αιγαίου πελάγους, τα νησιά του Ιόνιου πελάγους, η Πελοπόννησος και η Στερεά Ελλάδα. Δεδομένου ότι η πρωτεύουσα της χώρας (Αθήνα) που συγκεντρώνει και τον μεγαλύτερο πληθυσμό της χώρας, βρίσκεται στην Αττική που ανήκει στην Στερεά Ελλάδα ευνοεί τον ανεφοδιασμό των πέριξ αυτής περιοχών. Ταυτόχρονα όμως στις περιοχές που βρίσκονται στις ακριτικές και νησιώτικές περιοχές της χώρας, ο ανεφοδιασμός αποτελεί μία πρόκληση καθώς οι χρόνοι παράδοσης των οποιοδήποτε αγαθών μεγαλώνουν και επίσης οι τρόποι μεταφοράς τους διαφοροποιούνται. Στις νησιωτικές περιοχές για παράδειγμα καθώς η θαλάσσια μεταφορά είναι ο κύριος τρόπος μεταφοράς των αγαθών ο ανεφοδιασμός τους πάντα εξαρτάται από καιρικές συνθήκες και δρομολόγια/συχνότητα πλοίων σε κάθε νησί ξεχωριστά. Για παράδειγμα τα νησιά των Κυκλάδων έχουν συχνότερα δρομολόγια πλοίων σε σχέση με τα νησιά που ανήκουν στα Δωδεκάνησα ή στο βόρειο Αιγαίο (που όπως θα δούμε παρακάτω συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός μεταναστών). Οι καιρικές συνθήκες αλλά και η αυξημένη τουριστική περίοδος σε κάποια από αυτά τα νησιά, επηρεάζουν αρνητικά την τροφοδοσία τους. Επίσης υπάρχουν ακριτικές περιοχές όπως η Αλεξανδρούπολη που βρίσκονται στην συνοριακή γραμμή της χώρας και έχουν μεγάλη χιλιομετρική απόσταση από την πρωτεύουσα με αποτέλεσμα οι χρόνοι παράδοσης μέσω χερσαίας μεταφοράς να είναι πολύ μεγάλοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η μετανάστευση στην Ελλάδα

4.1 Το καίριο θέμα της μετανάστευσης στην Ελλάδα

Η εισροή παράνομων μεταναστών στον Ελλαδικό χώρο είναι ένα θέμα που ταλανίζει προβληματίζει τους Έλληνες πολίτες καθώς και τις Ελληνικές αρχές.[7] Παρατηρείται συνεχής αύξηση των εισερχομένων μεταναστών με αποτέλεσμα να χρειάζονται ολοένα και πιο οργανωμένα μέτρα για την προσφορά καλύτερων συνθηκών στους μετανάστες.

Σε αντίθεση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες του Βορρά (Γερμανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία, Αγγλία) που μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο απέκτησαν έναν σημαντικό αριθμό μεταναστών αγγίζοντας μέχρι και το 10% του εθνικού πληθυσμού τους, η Ελλάδα έγινε χώρα υποδοχής μεταναστών στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Είναι δεδομένο ότι ο κάθε μετανάστης που αποφασίζει να εγκαταλείψει την χώρα προέλευσης του αναζητά καλύτερες συνθήκες ζωής για αυτόν και την οικογένειά του. Οι λόγοι κυρίως είναι κοινωνικο-οικονομικοί. Δεν είναι τυχαίο ότι οι χώρες από τις οποίες προέρχονται είναι κυρίως από την Αφρική και την Ασία, χώρες αναπτυσσόμενες που δεν προσφέρονται στους πολίτες τους βασικά αγαθά για την διαβίωσή τους. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σήμερα βλέπουμε μετανάστες που προέρχονται από εμπόλεμες περιοχές όπως η Λιβύη, το Αφγανιστάν και Συρία όπου η μάχη για την ζωή τους είναι ένας καθημερινός άθλος.

Το δυσκολότερο κομμάτι που χαρακτηρίζει το σύγχρονο μεταναστευτικό φαινόμενο είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει οργανωμένος χαρακτήρας στην μετανάστευση. Η πλειοψηφία των μεταναστών έρχεται μέσω παράνομων τρόπων στις ακριτικές περιοχές της Ελλάδας και σχεδόν πάντα με κίνδυνο της ζωής τους.

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας όπου αποτελεί βασικό κομβικό σημείο για τον Δυτικό κόσμο είναι η αιτία που η χώρα έχει γίνει πόλος έλξης οικονομικών μεταναστών. Αυτό ισχύει βέβαια και για τις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου όπως Ιταλία και Ισπανία οι οποίες είναι εγγύτερες στις Αφρικανικές χώρες.

Ιδιαίτερα για την περίπτωση της Ελλάδας η επιλογή της ως χώρα εισόδου οφείλεται στο γεγονός ότι μπορεί να είναι η «διαβατική χώρα» από τους μετανάστες. Όπως

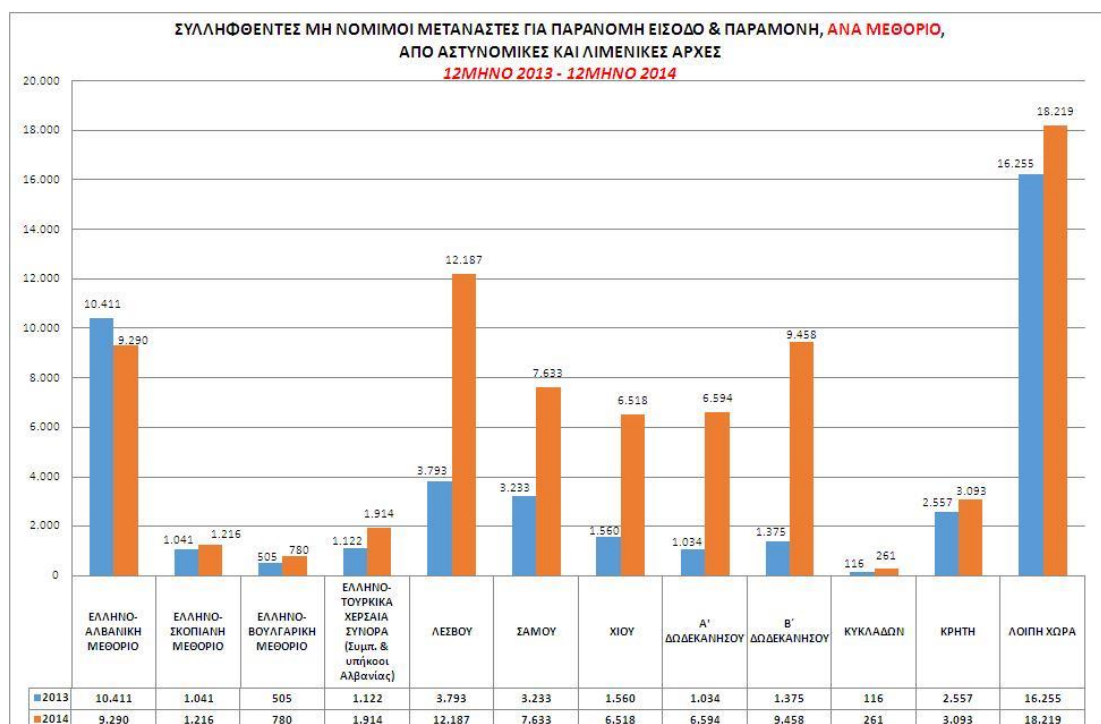
προαναφέρθηκε είναι το πέρασμα για τον Δυτικό κόσμο. Επίσης η ιδιαίτερη μορφολογία των Ελληνικών συνόρων είναι τροχοπέδη στην ομαλότερη φύλαξη τους από την είσοδο παράνομων μεταναστών.

Αυτή η απότομη έξαρση, των τελευταίων ετών, βρήκε την χώρα απροετοίμαστη χωρίς να έχουμε λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος. Αρχικά, τα πρώτα έτη, υπήρχε η αντίληψη, ήταν ότι ο κάθε μετανάστης που έρχεται στην Ελλάδα ήταν ένας εν δυνάμει φιλοξενούμενος εργάτης, που θα ενδυνάμωνε την Ελληνική οικονομία . Η άλλη πλευρά του νομίσματος όμως δεν άργησε να φανεί. Σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα η Ελληνική κοινωνία άρχισε να έχει αισθήματα ξενοφοβίας, ρατσισμού και κοινωνικού αποκλεισμού των αλλοδαπών. Η διάσταση που είχαν λάβει τα παραπάνω φαινόμενα, είχε αντίκτυπο και στους ίδιους τους αλλοδαπούς, οι οποίοι συσπειρώνονταν προκειμένου να μπορούν να διαφυλαχτούν και να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους.

Σήμερα που ο αριθμός μεταναστών είναι πλέον ανεξέλεγκτος η χώρα καλείται να λειτουργήσει πιο οργανωμένα προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει το ζήτημα της παράνομης μετανάστευσης.

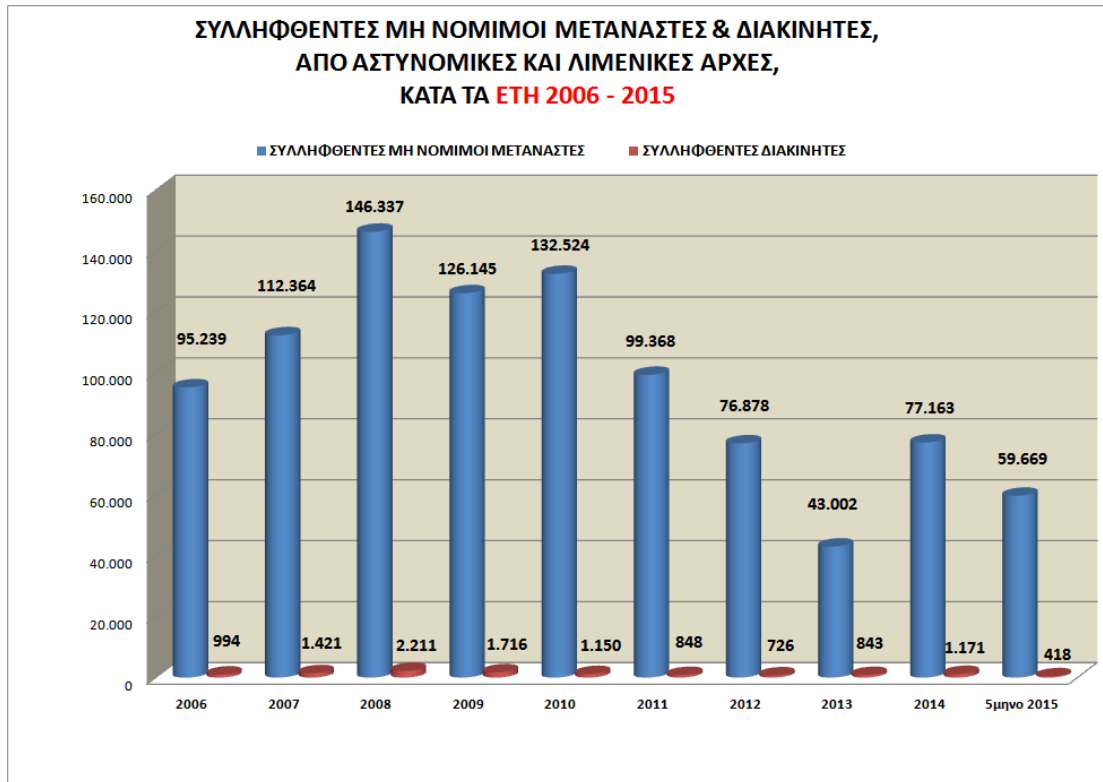
4.2 Στατιστικά αριθμών μεταναστών στην χώρα τα τελευταία έτη

Εδώ παρακάτω μπορούμε να δούμε πίνακες αναρτημένους στην ιστοσελίδα της Ελληνικής αστυνομίας όπου εξετάζεται ο αριθμός των μεταναστών από το 2006 έως το 2015.

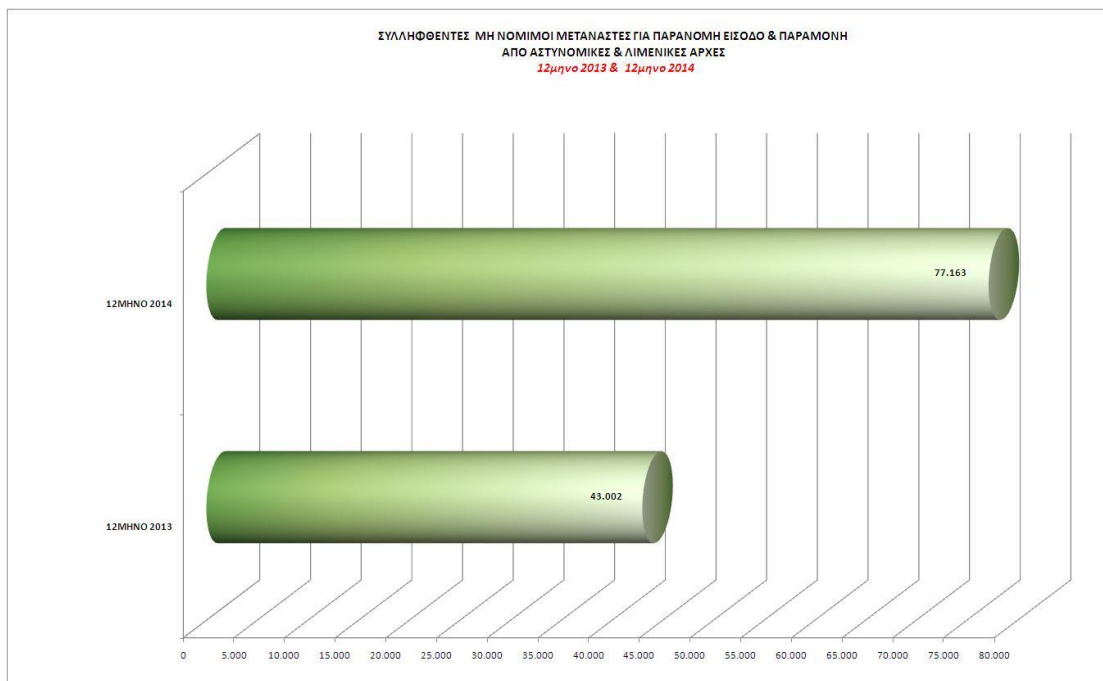

Πίνακας 1. Συλληφθέντες μη μόνιμοι μετανάστες για παράνομη είσοδο και παραμονή ανά μεθόριο από αστυνομικές και λιμενικές αρχές 12ΜΗΝΟ 2013 -12ΜΗΝΟ 2014

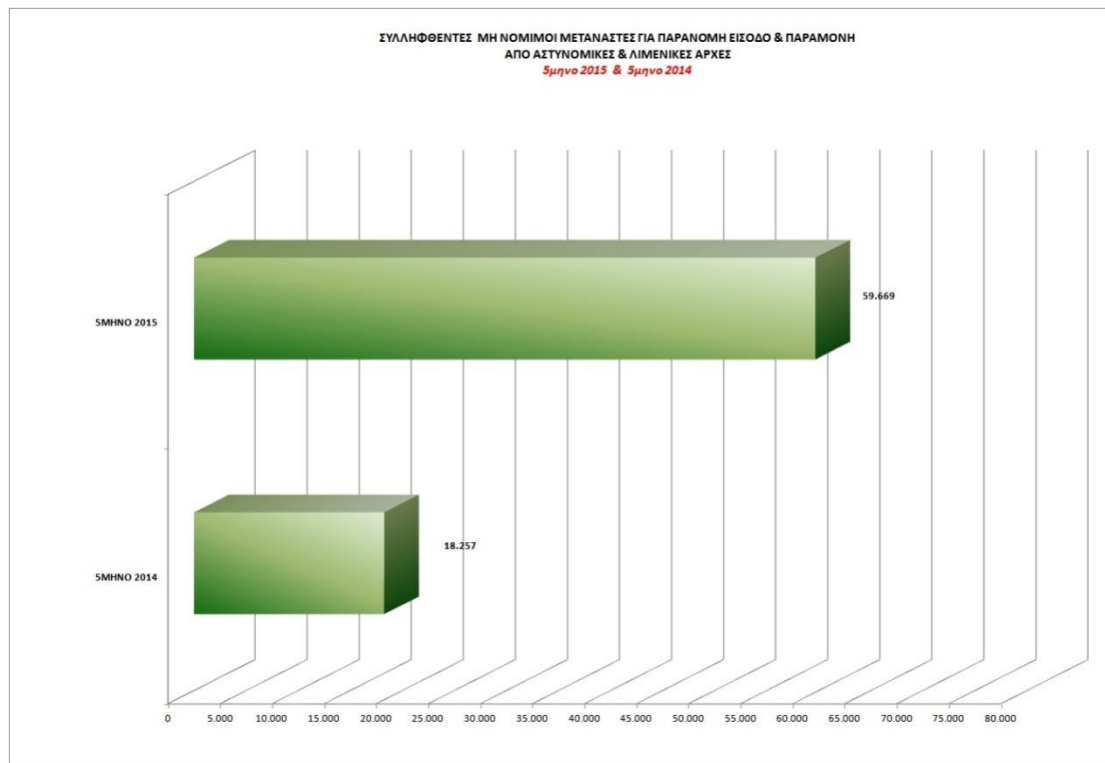
[8]

Πίνακας 2. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών και διακινητών, από Αστυνομικές & Λιμενικές Αρχές, κατά τα έτη 2006 έως 2015[9]

Πίνακας 3. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές - Σύγκριση 2013 – 2014 [10]

Πίνακας 4. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές, 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014 [11]

Από τους παραπάνω πίνακες συγκεντρώνουμε τα εξής στοιχεία

Ο αριθμός μεταναστών το 2006 ήταν 95.239

Ο αριθμός μεταναστών το 2007 ήταν 112.364

Ο αριθμός μεταναστών το 2008 ήταν 146.337

Ο αριθμός μεταναστών το 2009 ήταν 126.145

Ο αριθμός μεταναστών το 2010 ήταν 132.524

Ο αριθμός μεταναστών το 2011 ήταν 99.368

Ο αριθμός μεταναστών το 2012 ήταν 76.878

Ο αριθμός μεταναστών το 2013 ήταν 43.002

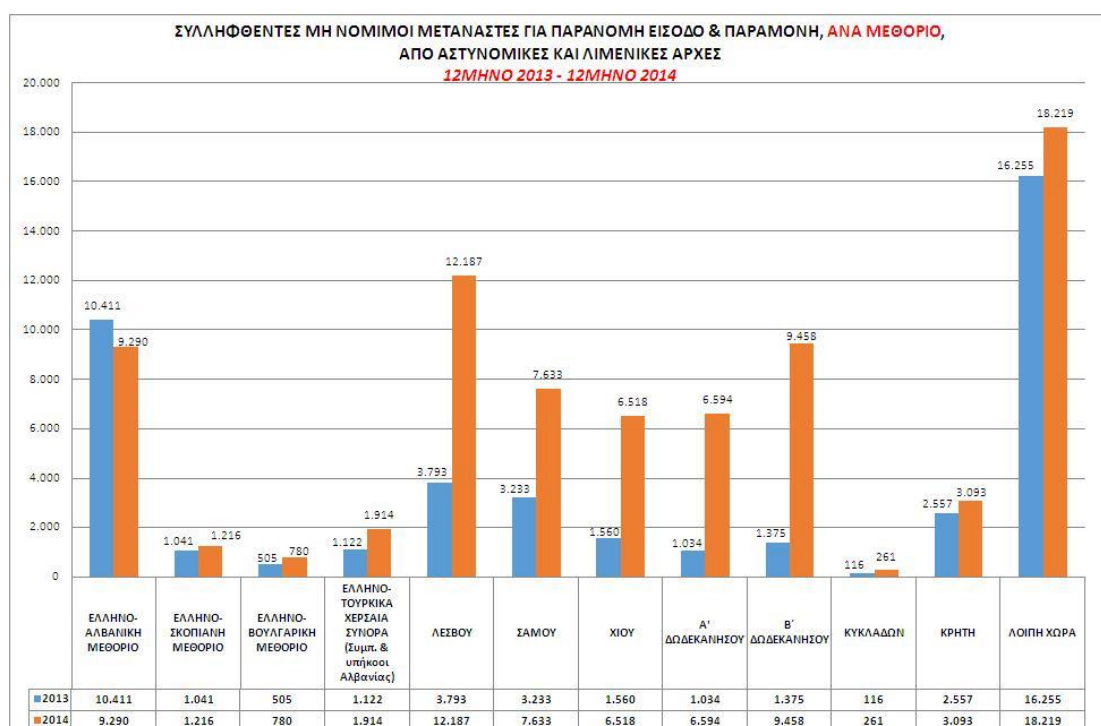
Ο αριθμός μεταναστών το 2014 ήταν 77.163

Ο αριθμός μεταναστών για τους πρώτους 5 μήνες του 2016 αγγίζει τους 59.669.

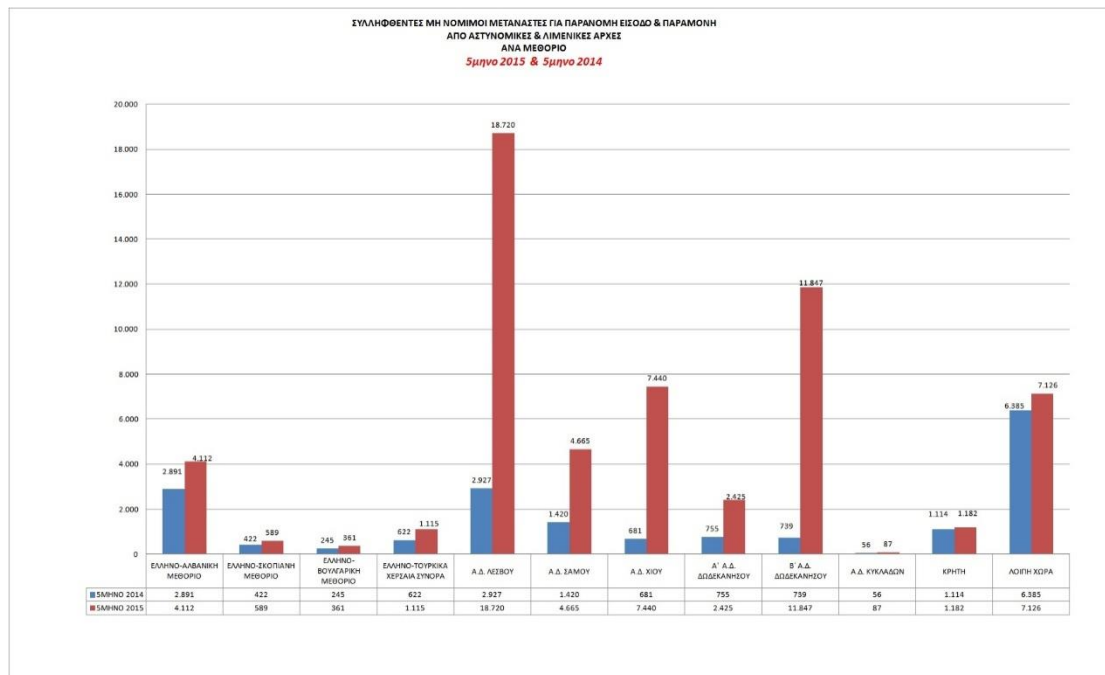
Αυτό που διακρίνεται από τους συγκεκριμένους στατιστικούς πίνακες είναι ότι ενώ υπήρχε μία πτωτική τάση στους αριθμούς των μεταναστών στην χώρα μας το 2013, το 2014 ο αριθμός σχεδόν διπλασιάστηκε και μόλις σε 5 μήνες στο 2015 ο αριθμός είναι πολύ κοντά σε όλο το έτος 2014.

4.3 Περιοχές με περισσότερη συγκέντρωση μεταναστών

Όπως προαναφέρθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός μεταναστών εντοπίζεται σε ακριτικές περιοχές της χώρας. Εδώ παρακάτω μπορούμε να δούμε στατιστικούς πίνακες αναρτημένοι στην ιστοσελίδα της Ελληνικής αστυνομίας με τις περιοχές που εντοπίζονται

Πίνακας 5. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από αστυνομικές και λιμενικές Αρχές, ανά μεθόριο[12]Σύγκριση 2013 – 2014

Πίνακας 6. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από αστυνομικές και λιμενικές Αρχές, ανά μεθόριο - 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014 [13]

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΟ & ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ & ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ 5ΜΗΝΟ 2014 & 5ΜΗΝΟ 2015				
Α/ Α	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ	5ΜΗΝΟ 2014	5ΜΗΝΟ 2015	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
(1)	Γ. Α. Δ. ΑΤΤΙΚΗΣ	2.976	3.053	2,59%
(2)	Γ.Α.Δ.ΘΕΣ/ΝΙΚΗ Σ	923	884	-4,23%
(3)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α Ν. Μ Α Κ Ε Δ Ο Ν Ι Α Σ & Θ Ρ Α Κ Η Σ			
1.	Δ.Α. ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	333	662	98,80%

2.	Δ.Α. ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	289	453	56,75%
3.	Δ.Α. ΡΟΔΟΠΗΣ	166	57	-65,66%
4.	Δ.Α. ΞΑΝΘΗΣ	10	9	-10,00%
5.	Δ.Α. ΔΡΑΜΑΣ	14	37	164,29%
6.	Δ.Α. ΚΑΒΑΛΑΣ	55	109	98,18%
ΣΥΝΟΛΟ		867	1.327	53,06%
(4)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
1	Δ.Α. ΗΜΑΘΙΑΣ	96	114	18,75%
2	Δ.Α. ΚΙΛΚΙΣ	180	422	134,44%
3	Δ.Α. ΠΕΛΛΑΣ	242	167	-30,99%
4	Δ.Α. ΠΙΕΡΙΑΣ	95	96	1,05%
5	Δ.Α. ΣΕΡΡΩΝ	55	258	369,09%
6	Δ.Α. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	38	77	102,63%
ΣΥΝΟΛΟ		706	1.134	60,62%
(5)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
1	Δ.Α. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	56	56	0,00%
2	Δ.Α. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	459	629	37,04%
3	Δ.Α. ΚΟΖΑΝΗΣ	59	47	-20,34%
4	Δ.Α. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	296	323	9,12%
ΣΥΝΟΛΟ		870	1.055	21,26%

(6)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Η Π Ε Ι Ρ Ο Υ			
1	Δ.Α. ΑΡΤΑΣ	32	34	6,25%
2	Δ.Α. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1.257	1.692	34,61%
3	Δ.Α. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	770	1.293	67,92%
4	Δ.Α. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	114	297	160,53%
ΣΥΝΟΛΟ		2.173	3.316	52,60%
(7)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Σ Τ Ε Ρ Ε Α Σ Ε Λ Λ Α Δ Α Σ			
1	Δ.Α. ΒΟΙΩΤΙΑΣ	172	66	-61,63%
2	Δ.Α. ΕΥΒΟΙΑΣ	190	261	37,37%
3	Δ.Α. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	1	1	0,00%
4	Δ.Α. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	72	64	-11,11%
5	Δ.Α. ΦΩΚΙΔΑΣ	9	6	-33,33%
ΣΥΝΟΛΟ		444	398	-10,36%
(8)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α Σ			
1	Δ.Α. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	26	76	192,31%
2	Δ.Α. ΛΑΡΙΣΑΣ	236	251	6,36%
3	Δ.Α. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	80	74	-7,50%
4	Δ.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	111	149	34,23%
ΣΥΝΟΛΟ		453	550	21,41%
Α/Α	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ	5ΜΗΝΟ 2014	5ΜΗΝΟ 2015	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

(9)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Β Ο Ρ Ε Ι Ο Υ Α Ι Γ Α Ι Ο Υ			
1	Δ.Α. ΛΕΣΒΟΥ	2.927	18.720	539,56%
2	Δ.Α. ΣΑΜΟΥ	1.420	4.665	228,52%
3	Δ.Α. ΧΙΟΥ	681	7.440	992,51%
ΣΥΝΟΛΟ		5.028	30.825	513,07%
(10)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ν Ο Τ Ι Ο Υ Α Ι Γ Α Ι Ο Υ			
1	Α΄ Δ.Α. ΔΩΔ/ΝΗΣΟΥ	755	2.425	221,19%
2	Β΄ Δ.Α. ΔΩΔ/ΝΗΣΟΥ	739	11.847	1503,11%
3	Δ.Α. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	56	87	55,36%
ΣΥΝΟΛΟ		1.550	14.359	826,39%
(11)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Κ Ρ Η Τ Η Σ			
1	Δ.Α. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	369	452	22,49%
2	Δ.Α. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	72	45	-37,50%
3	Δ.Α. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	90	128	42,22%
4	Δ.Α. ΧΑΝΙΩΝ	583	557	-4,46%
ΣΥΝΟΛΟ		1.114	1.182	6,10%
(12)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ι Ο Ν Ι Ω Ν Ν Η Σ Ω Ν			
1	Δ.Α. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	25	29	16,00%
2	Δ.Α. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	109	175	60,55%

3	Δ.Α. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	24	50	108,33%
4	Δ.Α. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	12	21	75,00%
ΣΥΝΟΛΟ		170	275	61,76%
(13)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Δ Υ Τ Ι Κ Η Σ Ε Λ Λ Α Δ Α Σ			
1	Δ.Α. ΑΙΤΩΛΙΑΣ	50	47	-6,00%
2	Δ.Α. ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	71	110	54,93%
3	Δ.Α. ΑΧΑΪΑΣ	262	303	15,65%
4	Δ.Α. ΗΛΕΪΑΣ	93	101	8,60%
ΣΥΝΟΛΟ		476	561	17,86%
(14)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Π Ε Λ Λ Ο Π Ο Ν Η Σ Ο Υ			
1	Δ.Α. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	143	174	21,68%
2	Δ.Α. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	35	71	102,86%
3	Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	87	85	-2,30%
4	Δ.Α. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	122	171	40,16%
5	Δ.Α. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	120	249	107,50%
ΣΥΝΟΛΟ		507	750	47,93%
ΣΥΝΟΛΟ		18.257	59.669	226,83%

Πίνακας 7. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές - 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014 [14]

Βλέπουμε από τους πίνακες ότι το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών που διασώζονται είναι στις ακριτικές και νησιωτικές περιοχές, Επιπροσθέτως μπορούμε να δούμε μεγάλο ποσοστό σε υπόλοιπες περιοχές, κάτι το οποίο αποδεικνύει και την εσωτερική μετακίνηση τους κατόπιν εισόδου τους στην χώρα.

Πιο συγκεκριμένα από τον τελευταίο πίνακα που έχουμε βλέπουμε ότι σε περιοχές κυρίως του βορείου και νοτίου Αιγαίου ο αριθμός μεταναστών πολλαπλασιάζεται σημαντικά μέσα στο 2015. Ειδικότερα στην Χίο, στην Λέσβο, στην Σάμο, και στα Δωδεκάνησα βλέπουμε τεράστια μεταβολή ποσοστού αριθμού μεταναστών σε σχέση με τους πέντε πρώτους μήνες του 2014 που αγγίζει (στα Δωδεκάνησα) ακόμα και 1503, 11%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Μελέτη περίπτωσης

5.1 Μελέτη ενός συγκεκριμένου σταθμού συγκέντρωσης

Όπως είδαμε και στο προηγούμενο κεφάλαιο ο αριθμός των μεταναστών στον Ελλαδικό χώρο τείνει να αυξάνεται μέρα με την μέρα. Απ' ότι είδαμε σε περιοχές κυρίως που βρίσκονται εγγύτερες στην Τουρκία όπως Δωδεκάνησα και νησιά Βορείου Αιγαίου ο αριθμός των προσφύγων έχει πολλαπλασιαστεί το τελευταίο διάστημα. Στο κεφάλαιο αυτό θα μελετηθεί μία συγκεκριμένη περιοχή – το νησί Λέρος- όπου έχει συγκεντρωθεί μεγάλος αριθμός μεταναστών.

Οι πρώτες εικόνες που βρίσκει ο καθένας μας στο διαδίκτυο ή αντικρίζει καθημερινά στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι εκείνες όπου οι μετανάστες εντοπίζονται σε λέμβους, σε φουσκωτά η σε μικρά πλοίαρια όπου δεκάδες ή εκατοντάδες πρόσφυγες είναι συνωστισμένοι πάνω σε αυτά. Δυστυχώς πέραν των ανθρώπων που εντοπίζονται στις ακτές και στα λιμάνια ακούμε καθημερινά και για ναυάγια που έχουν στοιχίσει την ζωή σε εκατοντάδες ανθρώπους.

Ξεκινώντας λοιπόν το συγκεκριμένο κεφάλαιο ας εξετάσουμε την κατάσταση από την στιγμή που οι πρόσφυγες εντοπίζονται εν πλω. Οι λιμενικές αρχές κάθε φορά που λαμβάνουν σήμα ότι υπάρχουν λέμβοι ή πλοίαρια με πρόσφυγες αντιδρούν αμέσως και στέλνουν σωστικά σκάφη προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή διάσωση των προσφύγων. Δυστυχώς υπάρχουν πολλές φορές όπου η διάσωση γίνεται υπό αντίξοες συνθήκες καθιστώντας την διάσωση σχεδόν ανέφικτη αφού υπάρχουν φορές όπου βρίσκονται ήδη ναυαγοί στην θάλασσα ή ακόμα και νεκροί.

Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να διευκρινιστεί ότι τα σωστικά σκάφη των λιμενικών αρχών, θα πρέπει να είναι πάντα εφοδιασμένα με καύσιμα αλλά και σε καλή κατάσταση (service σκαφών, ανταλλακτικά) για να μπορέσουν να λειτουργήσουν και να φέρουν εις πέρας το δύσκολο έργο που καλούνται να αντιμετωπίσουν. Ένα σωστικό σκάφος χρειάζεται συνεχή μέριμνα ως προς την συντήρηση του. Πέραν των ανταλλακτικών που χρειάζονται όμως για την συντήρηση τους στα σωστικά σκάφη πρέπει να υπάρχουν πάντα σωστικά είδη όπως βεγγαλικά, καπνογόνα, πυροσβεστήρες, κ.α.. Η μεταφορά όλων των συγκεκριμένων αγαθών τα οποία χαρακτηρίζονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας επικινδύνων υλικών

περιορίζει την ευκολία μεταφοράς τους η οποία θα πρέπει να γίνεται με πλοία τα οποία έχουν ειδική άδεια μεταφοράς επικινδύνων υλικών. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερους χρόνους παραδόσεις καθώς και επιπρόσθετο κόστος. Όπως συμπεραίνουμε από τα παραπάνω το κόστος συντήρησης και ανεφοδιασμού των σωστικών σκαφών είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Έπειτα από αυτήν την δύσκολη διαδικασία που ακολουθείται από τα σωστικά σκάφη, μόλις οι πρόσφυγες φτάσουν σε ασφαλές έδαφος τους παρέχονται οι πρώτες βοήθειες. Τα φάρμακα, τα τρόφιμα και ο ρουχισμός είναι απολύτως απαραίτητα σε αυτό το σημείο καθώς οι άνθρωποι είναι απολύτως εξαθλιωμένοι και ταλαιπωρημένοι από όλο αυτό τους το «ταξίδι».

5.2 Πραγματικές ανάγκες σε ανεφοδιασμό

Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ο ανεφοδιασμός των φαρμάκων και των τροφίμων στα ακριτικά νησιά είναι πρόκληση για όποιον ασχολείται με το κομμάτι των logistics. Αυτό κυρίως γιατί δεν υπάρχουν καθημερινά ακτοπλοϊκά δρομολόγια από τον λιμάνι του Πειραιά (3 φορές την εβδομάδα τους θερινούς μήνες). Το γεγονός αυτό δημιουργεί δυσκολίες στον ανεφοδιασμό του νησιού ακόμη και σε κανονικές συνθήκες. Ακόμα περισσότερο στην τρέχουσα κατάσταση λοιπόν τα εφόδια θα πρέπει να πολλαπλασιάζονται προκειμένου να μπορέσουν να καλύψουν τις ανάγκες όχι μόνο των κατοίκων αλλά και των χιλιάδων μεταναστών που καταλήγουν στο νησί. Για παράδειγμα για προϊόντα όπως το γάλα που έχουν μικρή ημερομηνία λήξης ο προγραμματισμός στον εφοδιασμό θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα ακριβής προκειμένου να φτάσει το προϊόν εγκαίρως στον προορισμό του. Η πρόβλεψη των αναγκών φυσικά είναι ακόμα δυσκολότερη καθώς είναι άγνωστος ο αριθμός των μεταναστών που καταλήγει καθημερινά στο νησί. Έτσι λοιπόν ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος να έχουμε λιγότερα αποθέματα από τις πραγματικές ανάγκες ή ακόμα και να υπάρχει υπερ-αποθεματοποίηση σε είδη τα οποία καταστρέφονται σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Είδη πρώτης ανάγκης θεωρούνται τα τρόφιμα, το πόσιμο νερό (καθώς στο νησί της Λέρου το νερό δεν είναι πόσιμο), φάρμακα, ιματισμός, βρεφικά είδη (καθώς ανάμεσα

στους πρόσφυγες υπάρχουν εκατοντάδες παιδιά), ιμάτια για κλίνη, είδη προσωπικής υγιεινής

Εδώ παρακάτω θα δούμε εκκλήσεις από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αναρτημένες στο διαδίκτυο για συλλογή ειδών πρώτης ανάγκης. Οι αναρτήσεις είναι ενδεικτικές για τα προϊόντα που χρειάζονται άμεσα οι πρόσφυγες. Στο διαδίκτυο υπάρχουν δεκάδες εκκλήσεις από διάφορες ΜΚΟ. Στην Λέρο δρα η ΜΚΟ «Δίκτυο Αλληλεγγύης Λέρου» η οποία καθημερινά μαζί με τις Δημόσιες Αρχές δίνει έναν σκληρό αγώνα για την ομαλότερη φιλοξενία προσφύγων στο νησί.

Έκκληση από Το Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ηρακλείου[15]

«Είδη προς συγκέντρωση:

Παπούτσια, κάλτσες, αδιάβροχα μπουφάν.

Υπνόσακους, σκηνές, υποστρώματα, πετσέτες και σεντόνια, κουβέρτες.

Είδη προσωπικής υγιεινής (σαμπουάν, σαπούνια, σερβιέτες, ξυραφάκια, χαρτιά υγείας, οδοντόκρεμες, οδοντόβουρτσες).

Βρεφικά είδη: γάλατα σε σκόνη, κρέμες σκόνη ή βαζάκια, πάνες, μωρομάντηλα, κρέμες για συγκάματα.

Τρόφιμα έτοιμα που δεν χρειάζονται συντήρηση η μαγείρεμα όπως: μπισκότα, κράκερ, κριτσίνια, μπάρες δημητριακών, παξιμάδια, ξηρούς καρπούς, παστέλια, σταφίδες, αποξηραμένα φρούτα, ατομικούς χυμούς και ατομικά γάλατα.

Ρούχα φθινοπωρινά και χειμωνιάτικα: αντρικά, παιδικά, γυναικεία.

Χρήματα για αγορά εμφιαλωμένου νερού.

Φάρμακα για ενήλικες και παιδιά: Αναλγητικά, αντιπυρετικά (π.χ. Depon ή Panadol tabl και σιρόπι), αντιβιοτικά (π.χ. Augmentin, Ciprofloxacin, Ceclor), αντιφλεγμονώδη (π.χ. Mesulid, Voltaren), αντιδιαρροϊκά (π.χ. Immodium), αντισταμινικά (π.χ. Aerius, Xozal), Betadin -Fusicort cream – Aerolin inhaler – Salospir, συμπληρώματα διατροφής/βιταμίνες, γάζες, κολλύρια για τα μάτια, Maalox και Riopan»

Έκκληση από το Δίκτυο Αλληλεγγύης Λέρου αναρτημένη στην σελίδα του Κοινωνικού Φαρμακείου «ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ» [16]

«Υστερα από κατεπείγουσα έκκληση του «Δικτύου Αλληλεγγύης Λέρου» σε κοινωνικούς φορείς αλληλεγγύης ενημερώνουμε πως η συλλογικότητα του νησιού εκτός από τις

*ανάγκες των προσφύγων, που φθάνουν στο νησί, που καλύπτει σε ρούχα, παπούτσια νερό και είδη πρώτης ανάγκης, αγοράζει και τα φάρμακα που συνταγογραφούνται από τους γιατρούς του νοσοκομείου, **διότι το νοσοκομείο δηλώνει αδυναμία κάλυψης, λόγω πολλών ελλείψεων.***

*Επειδή το βάρος είναι πλέον δυσβάσταχτο (σημειώνεται ότι 2.800 πρόσφυγες έχουν περάσει από τον Ιανουάριο μέχρι σήμερα) για τους εθελοντές, υπάρχει άμεση ανάγκη προμήθειας αυτών των φαρμάκων και υγειονομικού υλικού, που έγραψαν οι γιατροί ότι συνήθως απαιτούνται: **1) Ελαστικοί επίδεσμοι (μεγάλοι - μικροί) 2) Γάζες Fucidin και γάζες αποστειρωμένες 3) Tetagam –P (αντιτετανικοί οροί) 4) Flagyl 5) Augmentin 6) Klaricid 7) Voltaren 8) Betadine 9) Pulvo spray 10) Παυσίπονα (Depon-postan) 11) Αλοιφή fucidin 12) Zandac – Lordin»***

Σύμφωνα με στοιχεία αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε στο διάστημα μεταξύ 5 και 19 Οκτωβρίου 2015 είχαν διανεμηθεί από την συγκεκριμένη Μ.Κ.Ο πάνω από 3.000 υπνόσακοι 14.000 πακέτα μπισκότων υψηλής διατροφικής αξίας, 3.000 κουβέρτες, 1.200 πακέτα με είδη προσωπικής υγιεινής, 250 πακέτα με βρεφικά είδη και 1.400 λάμπες που λειτουργούν με ηλιακή ενέργεια. Όλα τα παραπάνω είχαν διανεμηθεί σε όλα τα νησιά Βορείου Αιγαίου και Δωδεκανήσων που φιλοξενούν πρόσφυγες.

Από τα παραπάνω μπορούμε να δούμε λοιπόν τον ιδιαίτερο ρόλο που παίζει ο ανεφοδιασμός του συγκεκριμένου ακριτικού νησιού σε περίοδο έκτακτης ανάγκης. Όπως είδαμε στο κεφάλαιο 1 η έννοια των ανθρωπιστικών (humanitarian) logistics ενέχει την έννοια της αμεσότητας στην διεκπεραίωση του άμεσου ανεφοδιασμού σε περιόδους κρίσης και αναπάντεχων γεγονότων.

Η αποστολή των προϊόντων που είδαμε παραπάνω μπορεί να γίνει από κάθε σημείο του Ελλαδικού χώρου και όχι μόνο (υπάρχουν και ανθρωπιστικές βοήθειες και από χώρες του εξωτερικού). Σαν πρώτο μέλημα είναι η συγκέντρωση των προϊόντων σε κάποια περιοχή (όπως για παράδειγμα στο Ηράκλειο Κρήτης). Στην συνέχεια είναι σημαντικό να διαχωριστούν τα προϊόντα ανάλογα με το είδος τους. Τα είδη πρώτης ανάγκης χωρίζονται σε τρόφιμα, φάρμακα και προϊόντα που δεν προορίζονται για βρώση (Non Food Items). Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις παραπάνω εκκλήσεις ας μελετήσουμε την κάθε περίπτωση ξεχωριστά:

Τρόφιμα:

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως για την διάθεση αγαθών τα οποία έχουν μικρό κύκλο ζωής χρειάζεται ένας πολύ προσεκτικός προγραμματισμός για να φθάσουν τα προϊόντα στον προορισμό τους εγκαίρως. Οι δυσκολίες όμως των μεταφορών από τις διάφορες περιοχές της χώρας δημιουργούν την ανάγκη εύρεσης εναλλακτικών τροφίμων τα οποία έχουν μεγαλύτερο κύκλο ζωής. Ως εκ τούτου συλλέγονται τρόφιμα όπως μπισκότα, κριτσίνια, ξηροί καρποί, κ.α.. Φυσικά ακόμα και σε αυτά τα προϊόντα οι σωστές προδιαγραφές σε συσκευασία και τρόπους μεταφοράς είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς προορίζονται για ανθρώπινη βρώση. Βλέπουμε γενικότερα στις διαδικασίες που ισχύουν σήμερα ως προς την διάθεση τροφίμων ότι τα κριτήρια αποθήκευσης καθώς και μεταφοράς των αγαθών είναι προσανατολισμένες στην ασφάλεια του αγαθού. Για παράδειγμα έχουν θεσπιστεί διάφορες πιστοποιήσεις όπως για παράδειγμα το σύστημα αυτοελέγχου HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point).

Φάρμακα και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη:

Τα φάρμακα ανήκουν στα ευπαθή προϊόντα. Οι διαδικασίες παραγωγής, αποθήκευσης, συσκευασίας και μεταφοράς χρίζουν ιδιαίτερου χειρισμού. Έχουν θεσπιστεί διάφορες νομοθεσίες που προβλέπουν τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται από τις διάφορες φαρμακευτικές εταιρίες. Επιπροσθέτως στην διάθεση των φαρμάκων στα κατά τόπους φαρμακεία, νοσοκομεία, κ.α. υπάρχει ήδη ένα δίκτυο το οποίο ακολουθείται από την εκάστοτε φαρμακευτική εταιρία στον τελικό αποδέκτη. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να γίνεται ένας ευκολότερος προγραμματισμός και στα αποθέματα και στην μεταφορά τους. Ακόμα και στην περίπτωση που υπάρχει άμεση ανάγκη για κάποιο φάρμακο (π.χ. κατά την διάρκεια ενός χειρουργείου σε ένα νοσοκομείο) η πλειοψηφία των φαρμακευτικών εταιριών έχουν προβλέψει να έχουν τις κατάλληλες υποδομές (π.χ. ανθρώπινο δυναμικό, οχήματα μεταφοράς) προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν εγκαίρως.

Στην περίπτωση όμως της διάθεσης τους στα σημεία συγκέντρωσης προσφύγων στις ακριτικές περιοχές η διάθεση των φαρμάκων είναι ένα ιδιαίτερο κομμάτι. Τα αποθέματα που βρίσκονται είναι κυρίως από δωρεές και είναι πιθανόν να μην περιλαμβάνουν όλο το φάσμα που πρέπει να καλύπτεται στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Επίσης στους περισσότερους σταθμούς

συγκέντρωσης προσφύγων λόγω της έλλειψης χώρου στα δημόσια νοσοκομεία δημιουργούνται υπαίθρια σημεία στα οποία παρέχονται οι πρώτες βοήθειες στους τραυματίες. Το ίδιο βλέπουμε και σε εμπόλεμες περιοχές ή περιοχές που έχουν υποστεί κάποια φυσική καταστροφή. Αυτό σημαίνει ότι οι εγκαταστάσεις δεν προσφέρονται για την αποθήκευση των φαρμάκων με κίνδυνο την καταστροφή τους.

Προϊόντα που δεν προορίζονται για βρώση (Non Food Items)

Τα προϊόντα που ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία έχουν τις ευκολότερες συνθήκες αποθήκευσης αλλά επίσης και μεγάλο όγκο. Πέραν των ειδών ρουχισμού και ιματισμού σε αυτήν την κατηγορία εμπεριέχονται και είδη όπως σκηνές ή είδη εξοπλισμού για τους σταθμούς συγκέντρωσης. Αυτό σημαίνει αυτόματα και μεγάλο κόστος μεταφοράς.

Υπάρχουν φορές που οι ανάγκες είναι άμεσες αλλά η δυνατότητα αποστολής μέσω ταχυμεταφοράς αδύνατη λόγω κόστους. Οι ποσότητες που χρειάζονται καθημερινά έχουν ένα τεράστιο όγκο ο οποίος αφήνει μόνο την ακτοπλοϊκή μεταφορά ως επιλογή. Για παράδειγμα από την Κρήτη δεν υπάρχει ακτοπλοϊκή γραμμή που να συνδέεται άμεσα με την Λέρο. Ως εκ τούτου η διαδρομή που ακολουθούν κυρίως τα προϊόντα είναι Κρήτη – Πειραιάς και ύστερα στον τελικό τους προορισμό στην Λέρο. Αυτό δημιουργεί ένα ακόμα πρόσθετο κόστος ως προς την μεταφορά τους.

Όλα τα παραπάνω προϊόντα όταν φτάσουν στο λιμάνι της Λέρου συλλέγονται από εκεί από εθελοντές της τοπικής ΜΚΟ και διαχωρίζονται προκειμένου να διανεμηθούν στους πρόσφυγες.

Κλείνοντας την συγκεκριμένη υποενότητα είναι σημαντικό να σταθούμε στο γεγονός πως οι άνθρωποι που εμπλέκονται σε αυτήν την αλυσίδα ανεφοδιασμού είναι κυρίως εθελοντές που χωρίς γνώσεις στον τομέα των logistics καλούνται να συμμετάσχουν και να φέρουν εις πέρας αυτό το δύσκολο έργο. Το ανθρώπινο δυναμικό που χρειάζεται σε μία τέτοια επιχείρηση είναι επίσης πολύ σημαντικό. Επιπροσθέτως όπως σε κάθε μεγάλη καταστροφή η ανάγκη για άμεση δράση σε σημεία τα οποία είναι δυσπρόσιτα δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την ομαλότερη διεξαγωγή του έργου.

5.3 Στέγαση προσφύγων

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω είναι πολύ σημαντικό επίσης να εξετάσουμε την στέγαση των προσφύγων στο νησί ακόμα και αν είναι προσωρινή.

Πιο συγκεκριμένα [17]το νησί της Λέρου έχει έκταση 54 τ.χλμ. και 7.917 μόνιμους κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή το 2011. Πρόκειται λοιπόν για ένα μικρό νησί το οποίο δεν έχει τις υποδομές να φιλοξενήσει τους χιλιάδες πρόσφυγες που καταφθάνουν καθημερινά στο νησί. Συνεχώς λοιπόν οι τοπικές αρχές καλούνται να δημιουργούν κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους με χώρους για κλίνη, τουαλέτες και ντους. Οι χώροι φιλοξενίας ελάχιστοι ενώ οι αριθμός των προσφύγων καθημερινά αυξάνεται.

Στο συγκεκριμένο νησί όπως όλοι γνωρίζουμε φιλοξενούνταν το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο. Για την άμεση φιλοξενία των προσφύγων οι Δημόσιες Αρχές έχουν παραχωρήσει κάποια από τα κτήρια τα οποία δεν χρησιμοποιούνται πλέον για την φιλοξενία των προσφύγων. Στις αυλές των συγκεκριμένων κτηρίων υπάρχουν δεκάδες σκηνές προκειμένου να φιλοξενηθεί ακόμα μεγαλύτερος αριθμός προσφύγων. Για την συλλογή εγγράφων από τις Λιμενικές αρχές έχουν στηθεί container που λειτουργούν ως γραφεία.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως η συμβολή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Πιο συγκεκριμένα η «Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε.» προσέφερε την βοήθεια της στην ανοικοδόμηση ενός ξενοδοχείου το οποίο είχε σταματήσει την λειτουργία του εδώ και χρόνια. Αυτό το ξενοδοχείο φιλοξενούσε πρόσφυγες που ανέμεναν την ταυτοποίηση των στοιχείων τους για την απελευθέρωση των εγγράφων τους. Η προσφορά αυτή συμπεριλάμβανε καθαρισμό του κτηρίου, τοποθέτηση και επισκευή αποχωρητηρίων. Επίσης η ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα ανέλαβαν την τοποθέτηση ντους καθώς και την τοποθέτηση αποχωρητηρίων

Να σημειωθεί ότι ο συνεχής αυξανόμενος αριθμός μεταναστών στο νησί συνεχώς δυσκολεύει την ανεύρεση χώρων όπου θα φιλοξενούνται οι πρόσφυγες ακόμα και προσωρινά. Φυσικά καθώς το νησί και οι κάτοικοι δεν είναι προετοιμασμένοι για αυτήν την νέα πραγματικότητα δημιουργούνται συνεχώς εύλογα ερωτήματα στις Δημόσιες Αρχές πως θα φιλοξενηθούν όλες αυτές οι χιλιάδες εξαθλιωμένοι άνθρωποι

χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στους μόνιμους κατοίκους που δεν έχουν αντιμετωπίσει ποτέ ξανά παρόμοια κατάσταση.

Επιπροσθέτως από την στιγμή που οι πρόσφυγες καταφτάνουν στον Ελλαδικό χώρο θα πρέπει να τηρούνται κάποιες συγκεκριμένες διαδικασίες για να ελέγχονται τα έγγραφα τους. Οι εμπλεκόμενοι σε αυτήν την διαδικασία (όπως Λιμενικές Αρχές) χρειάζεται να εργάζονται περισσότερο από το ωράριο τους προκειμένου να ελαχιστοποιούν τους χρόνους παραμονής των προσφύγων στο νησί. Ο τεράστιος αριθμός μεταναστών όμως καθώς και η έλλειψη εγγράφων μερικές φορές δυσχεραίνει αυτό το έργο και καθυστερεί την έκδοση των απαραίτητων εγγράφων προκειμένου να απελευθερωθούν οι μετανάστες και να οδηγηθούν στην πρωτεύουσα της χώρας και από εκεί σε κάποιο άλλο κράτος- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το γεγονός αυτό φέρνει σε δυσφορία τους ίδιους τους πρόσφυγες και έρχονται σε αντιπαράθεση με τις ίδιες τις Αρχές. Έχουμε δει όλοι σκηνές στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης όπου υπάρχουν έντονες προστριβές μεταξύ τους και η Ελληνική Αστυνομία παρεμβαίνει σε αυτούς τους διαπληκτισμούς.

5.4 Διαδικασία ταυτοποίησης εγγράφων προσφύγων [18]

Στην Λέρο όπως και σε άλλα νησιά του Βόρειου Αιγαίου και των Δωδεκανήσων έχουν δοθεί οι Κινητές Μονάδες Υποδοχής προσφύγων και μεταναστών. Βασικός τους ρόλος είναι να γίνονται εκεί οι πρώτες διαδικασίες υποδοχής στους πρόσφυγες μέσω ηλεκτρονικής καταγραφής και λήψης των βιομετρικών τους στοιχείων. Το πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιείται είναι το ίδιο που χρησιμοποιείται και από την Ελληνική Αστυνομία. Η Διεύθυνση Πληροφορικής, η Διεύθυνση Αλλοδαπών και η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών συμβάλλουν επίσης είτε με το κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για τη χρήση εξειδικευμένων μηχανημάτων είτε με προσωπικό για την τεχνική υποστήριξη και αποκατάσταση βλαβών.

Η κινητή μονάδα επιλαμβάνεται επίσης της έκδοσης παραπεμπτικών σημειωμάτων, μετά από αξιολόγηση των περιστατικών και των προτάσεων που έχουν υποβάλει τα μέλη της μονάδας.

5.5. Μεταφορά προσφύγων στην Αθήνα

Όλους τους θερινούς μήνες αυτός ο μεγάλος αριθμός προσφύγων έπειτα από την φιλοξενία τους στο νησί μεταφέρεται στην Αθήνα όπου έχουν δημιουργηθεί σήμερα νέοι χώροι φιλοξενίας. Η μεταφορά τους γίνεται μέσω επιβατηγών πλοίων τα οποία εκτελούν συγκεκριμένα δρομολόγια. Όπως ανέφερα και νωρίτερα στο συγκεκριμένο κεφάλαιο στην Λέρο υπάρχουν 3 δρομολόγια την εβδομάδα για το λιμάνι του Πειραιά. Ειδικότερα για τους θερινούς μήνες ο τουρισμός στα νησιά των Δωδεκανήσων είναι αυξημένος. Αυτό σημαίνει ότι πρόσφυγες και τουρίστες ταξιδεύουν μαζί στα πλοία της γραμμής. Για τον λόγο αυτόν καθώς και για να εξυπηρετηθεί ακόμα μεγαλύτερος αριθμός μεταναστών τον Αύγουστο ενεργοποιήθηκε το πλοίο Ελ. Βενιζέλος το οποίο εκτελεί δρομολόγια από Δωδεκάνησα και Νησιά Βορείου Αιγαίου προς Πειραιά αποκλειστικά για πρόσφυγες.

Έπειτα από την μεταφορά τους στο λιμάνι του Πειραιά ακολουθεί η μεταφορά τους σε κάποιο σταθμό συγκέντρωσης προσφύγων στην Αθήνα ή σε κάποιο συνοριακό σταθμό της χώρας για να οδηγηθούν σε κάποιο άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό γίνεται είτε με μισθωμένα πούλμαν είτε με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

Σε αυτό το σημείο βλέπουμε και την ιδιαίτερη σημασία που παίζει ο τομέας των logistics στην μετακίνηση όχι μόνο των αγαθών αλλά και των ανθρώπων.

5.6 Χώροι φιλοξενίας προσφύγων στην Αθήνα

Από την στιγμή που οι πρόσφυγες φθάσουν στην Αθήνα ξεκινάει ένας καινούριος κύκλος για την αλυσίδα εφοδιασμού. Στο κέντρο της Αθήνας έχουν διαμορφωθεί χώροι οι οποίοι μπορούν να στεγάζουν τις χιλιάδες πρόσφυγες. Στους καταυλισμούς βλέπουμε σκηνές καθώς και ειδικά διαμορφωμένα container για την διαμονή τους. Στο σημείο αυτό να σημειωθεί ο ευρύτερος ρόλος των container όπου πλέον παίρνει διαφορετική διάσταση από την καθιερωμένη ως ένας τρόπος μεταφοράς εμπορευμάτων. Παρόμοια κατάσταση είδαμε όταν είχε γίνει ο μεγάλος σεισμός στις 7

Σεπτεμβρίου 1999 όπου container είχαν διαμορφωθεί έτσι ώστε να φιλοξενοούνται οικογένειες τα σπίτια των οποίων είχαν καταστραφεί.

Εδώ η αλυσίδα εφοδιασμού έχει ένα ευκολότερο έργο ως προς την μεταφορά των προϊόντων καθώς και την πρόβλεψη των αναγκών από την στιγμή που οι εμπλεκόμενοι φορείς γνωρίζουν εκ των προτέρων τον πληθυσμό που αναμένεται. Φυσικά καθώς στην Αθήνα καταφθάνουν χιλιάδες πρόσφυγες από όλα τα ακριτικά σημεία της χώρας η εύρεση πόρων για τον ανεφοδιασμό τους και χώρων στέγασης είναι εξαιρετικά δύσκολος.

5.7. Κόστος ανεφοδιασμού

Όπως είδαμε και στο Κεφάλαιο 1 η ανεύρεση κεφαλαίων στις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης είναι εξαιρετικά δύσκολος. Στην περίπτωση των πόρων που χρειάζονται για τον ανεφοδιασμό των προσφύγων εμπλέκονται διάφοροι φορείς όπου ο καθένας από την πλευρά του συνδράμει για την ομαλότερη διεξαγωγή του έργου.

Από την πρώτη στιγμή που ένας πρόσφυγας εντοπίζεται στον Ελλαδικό χώρο είτε εν πλω είτε σε κάποιο λιμάνι ή ακτή ο χρόνος μετράει αντίστροφα ώστε να ανευρεθούν οι πόροι που θα μπορέσουν να καλύψουν τις ανάγκες τους. Η Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Ένωση καλούνται να διαθέτουν κεφάλαια για αυτόν το σκοπό. Κεφάλαια τα οποία ενδεχομένως δεν είχαν προβλέψει. Φυσικά σε περίοδο κρίσης της Ελληνικής Οικονομίας τα κεφάλαια που παρέχονται δεν είναι αρκετά για να καλύψουν όλες αυτές τις ανάγκες. Για παράδειγμα μόνο το ίδιο το Σωστικό Σκάφος των Λιμενικών Αρχών χρειάζεται αρκετές ποσότητες πετρελαίου για να κινηθεί. Πέραν αυτού όλα αυτά τα είδη πρώτης ανάγκης που ανέφερα παραπάνω καθώς και η διαμόρφωση χώρων στέγασης έχουν ένα τεράστιο κόστος. Σε αυτό το σημείο έρχονται οι διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις οι οποίες συνεχώς προσπαθούν να βρίσκουν πόρους ή διάφορα αγαθά (όπως είδαμε παραπάνω) στα οποία συνδράμουν και οι ίδιοι οι πολίτες.

Η μεταφορά των προϊόντων ειδών πρώτης ανάγκης έχουν επίσης ένα αυξημένο κόστος από την στιγμή που το νησί βρίσκεται σε ακριτική και απομακρυσμένη περιοχή της χώρας. Το ίδιο ισχύει και για τα υπόλοιπα ακριτικά νησιά του Αιγαίου.

Σύμφωνα με έκθεση του υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και τουρισμού έχουμε κάποια ενδεικτικά στοιχεία ως προς το κόστος που επωμίζονται σήμερα οι διάφοροι φορείς που εμπλέκονται στην διαχείριση του φαινομένου της μεταναστευτικής ροής. Τα παρακάτω αφορούν όλα τα νησιά εκείνα που έχουν καταγραφεί οι μεγαλύτεροι πληθυσμοί προσφύγων.

Σύμφωνα με ορισμένα ενδεικτικά πρώτα στοιχεία που απέστειλαν οι παρακάτω αρμόδιοι τοπικοί φορείς, ώστε να υπάρχει μία πρώτη αίσθηση των μεγεθών χωρίς να αποτελούν τελικές εκτιμήσεις, καθώς συνεχίζεται η καταγραφή και η εξέλιξη του φαινομένου: (α) το συνολικό κόστος διαχείρισης των ροών προσφύγων και μεταναστών στην Περιφερειακή Ενότητα Χίου εκτιμάται στα 1.440.000 ευρώ, (β) το λειτουργικό κόστος του Δήμου Κω για την αντιμετώπιση του φαινομένου (αμοιβές εποχικού προσωπικού, καύσιμα, καθαριότητα, υπερωρίες, κ.ά.) εκτιμάται στα 300.000 ευρώ, (γ) το λειτουργικό κόστος του Δήμου Λέσβου (προ μηνός) για τη φιλοξενία των προσφύγων / μεταναστών εκτιμήθηκε στις 947.000 ευρώ, (δ) οι δαπάνες του Δήμου Χίου για τη δημιουργία καταυλισμού και για τα λειτουργικά κόστη της διαχείρισης του φαινομένου υπολογίζονται στα 260.000 ευρώ, (ε) οι δαπάνες για δημιουργία προσωρινού χώρου υποδοχής προσφύγων και μεταναστών στο Δήμο Λέρου ανέρχονται στις 40.000 ευρώ, (ζ) οι εγκριθείσες δαπάνες των Περιφερειών Νοτίου Αιγαίου και Βορείου Αιγαίου, από τη δημοσίευση του Ν. 4332/2015 μέχρι σήμερα, για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών ανέρχονται σε 100.000 και 120.000 ευρώ αντίστοιχα, χωρίς να συνυπολογίζονται (αρκετές) λοιπές σχετικές με το φαινόμενο δαπάνες των εν λόγω Περιφερειών, (η) η απώλεια δημοτικών εσόδων (δημοτικά τέλη, κ.ά.) για το Δήμο Κω εκτιμάται ότι προσεγγίζει τις 500.000 ευρώ, (θ) το κόστος μεταφοράς των προσφύγων/μεταναστών προς την ηπειρωτική χώρα ανέρχεται περίπου στα 35.000 ευρώ ημερησίως ανά πλοίο. Τα προαναφερθέντα ποσά είναι αρχικά και ενδεικτικά, καθώς το συνολικό κόστος, άμεσο και έμμεσο, το οποίο θα προκύψει μετά από την καταγραφή των στοιχείων από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, αλλά και την ομαλοποίηση του φαινομένου, θα είναι πολλαπλάσιο.

Στο παραπάνω κόστος θα πρέπει να συνυπολογιστεί το κόστος συντήρησης και επισκευής των υποδομών και του εξοπλισμού που έχουν διατεθεί για την αντιμετώπιση του φαινομένου, αλλά και η αποκατάσταση των ζημιών. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες των

Δήμων και των Περιφερειών προχωρούν ή αναμένεται να προχωρήσουν σε αποκατάσταση, επισκευή και αντικατάσταση (α) των προσωρινών 8 χώρων φιλοξενίας, αλλά και όλων των κοινόχρηστων χώρων των αστικών κέντρων και της ευρύτερης περιοχής, (β) των δημοσίων υποδομών και των δικτύων νερού (ύδρευσης και άρδευσης), (γ) του μηχανολογικού εξοπλισμού που διατέθηκε και διατίθεται για τη ζωτικής σημασίας καθαριότητα της περιοχών, (δ) των ζημιών σε δημόσια κτίρια, (ε) των ζημιών σε επιμέρους δημοτικές υποδομές (φωτισμός, πλακόστρωση, πάρκα, κατασκηνώσεις, κολυμβητήρια, κ.ά.), (ζ) των ζημιών στις υποδομές των προαναχωρησιακών κέντρων, (η) των ζημιών στις υποδομές των λιμανιών, και (θ) τη δημιουργία νέων χώρων φιλοξενίας, ειδικά σε περίπτωση που το φαινόμενο συνεχιστεί και οι ροές προς την υπόλοιπη Ευρώπη καταστούν δυσχερέστερες.

Ειδικότερα, για το κόστος δημιουργίας νέων χώρων φιλοξενίας, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η πρόσφατη εμπειρία από τη δημιουργία χώρου υποδοχής προσφύγων/μεταναστών στον Ελαιώνα, σύμφωνα με την οποία εκτιμάται ότι για τη δημιουργία ενός χώρου υποδοχής - φιλοξενίας 800-1.000 ατόμων, απαιτείται κατ' ελάχιστον ποσό ύψους 3,3 εκατ. ευρώ, ενώ θα πρέπει να συνυπολογισθεί το κόστος από τις ανάγκες που προκύπτουν σε διοικητικό, βοηθητικό, υποστηρικτικό προσωπικό (βλ. συνολική ευθύνη του χώρου, επιστάτες, καταγραφείς, υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι, φύλακες, μεταφραστές, διανομείς φαγητού, κοινωνικοί λειτουργοί, γιατρός, νοσηλεύτρια, αστυνομικοί) και οι οποίες ανέρχονται περίπου σε 50 άτομα σε 24ωρη βάση.

Γενικότερα, το υψηλό κόστος τόσο της διαχείρισης των ιδιαίτερα αυξημένων ροών προσφύγων και μεταναστών, όσο και της αποκατάστασης των ζημιών που έχουν προκύψει κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαχείρισης θα είναι δυνατό να προσδιοριστεί με ακρίβεια όταν ολοκληρωθεί η αρχική καταγραφή από όλους τους εμπλεκόμενους διοικητικούς φορείς, αλλά και όταν ξεκινήσει η σταδιακή ομαλοποίηση του φαινομένου. (et. ΑΙ. : Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Συνοπτική Έκθεση με θέμα «Επιπτώσεις από τις Ροές Προσφύγων στα Νησιά του Αιγαίου»[19])

Ενδεικτικά παρακάτω μπορούμε να δούμε κόστος σε μερικά βασικά προϊόντα που απευθύνονται σε ενήλικα άνδρα (τρόφιμα και είδη προσωπικής υγιεινής) σύμφωνα με το παρατηρητήριο τιμών από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας [20] τον Οκτώβριο του 2015. Προκειμένου να μπορέσουμε να βγάλουμε ένα ενδεικτικό

συμπέρασμα ας λάβουμε υπόψη τα προϊόντα που αναφέρονται στην έκκληση που είχε αναρτηθεί από το Δίκτυο Αλληλεγγύης Ηρακλείου που είδαμε νωρίτερα.

ΠΡΟΙΟΝ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ
ΣΑΜΠΟΥΑΝ	1,29 €	4,99 €	3,14
ΣΑΠΟΥΝΙ	0,41 €	1,29 €	0,85
ΞΥΡΑΦΑΚΙΑ	4,06 €	15,57 €	9,82
ΧΑΡΤΙ ΥΓΕΙΑΣ	0,70 €	4,69 €	2,70
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ	0,99 €	3,25 €	2,12
ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ	1,49 €	3,49 €	2,49
ΜΠΙΣΚΟΤΑ ΓΛΥΚΑ	0,65 €	2,13 €	1,39
ΜΠΙΣΚΟΤΑ ΑΛΜΥΡΑ	0,59 €	3,59 €	2,09
ΦΡΥΓΑΝΙΕΣ- ΠΑΞΙΜΑΔΙΑ	0,53 €	4,84 €	2,69
ΑΤΟΜΙΚΟΙ ΧΥΜΟΙ ΦΡΟΥΤΩΝ	0,34 €	0,93 €	0,64

Τα παραπάνω είναι ένα μικρό δείγμα πραγματικού κόστους ανά προϊόν που ισχύει σήμερα. Η πραγματική λίστα είναι πολύ μεγαλύτερη, και κατ' επέκταση και το πραγματικό κόστος.

Επιπροσθέτως σύμφωνα με στοιχεία που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. μέχρι στιγμής (Οκτώβριος 2015) έχουν δοθεί 6.800.000 δολάρια όπου τα 2.900.000 δολάρια έχουν δοθεί στην Ελλάδα.

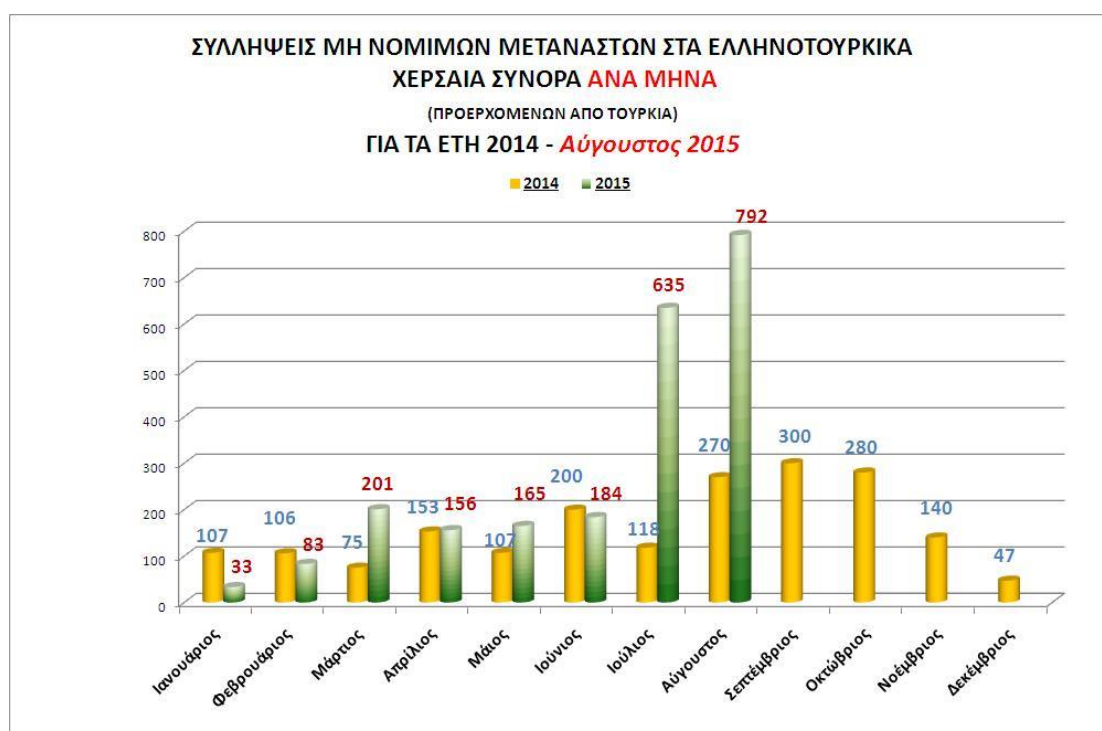
Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το κόστος της μεταναστευτικής ροής στην χώρα μας είναι ιδιαίτερα σημαντικό και το κυριότερο είναι ότι είναι ένα κόστος το οποίο δεν είχε προβλεφθεί. Να σημειωθεί ότι όπως αναφέρεται στην έκθεση που έχει

αναρτηθεί από το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού τα στοιχεία είναι ενδεικτικά καθώς το φαινόμενο είναι σε έξαρση και οι διάφοροι φορείς δεν έχουν καταγράψει ακόμα πλήρως το τελικό κόστος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Προβλέψεις για την διαχείριση μεταναστευτικών ροών

6.1 Προβλέψεις για στατιστικά μεταναστών

Όπως είδαμε στο κεφάλαιο 4, ο ρυθμός μεταναστευτικής ροής στην χώρα μας τείνει συνεχώς να αυξάνεται. Εδώ παρακάτω θα δούμε τα τελευταία στατιστικά στοιχεία που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας.

Πίνακας 8. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών στα Ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα, ανά μήνα, για τα έτη 2014-2015 [21]

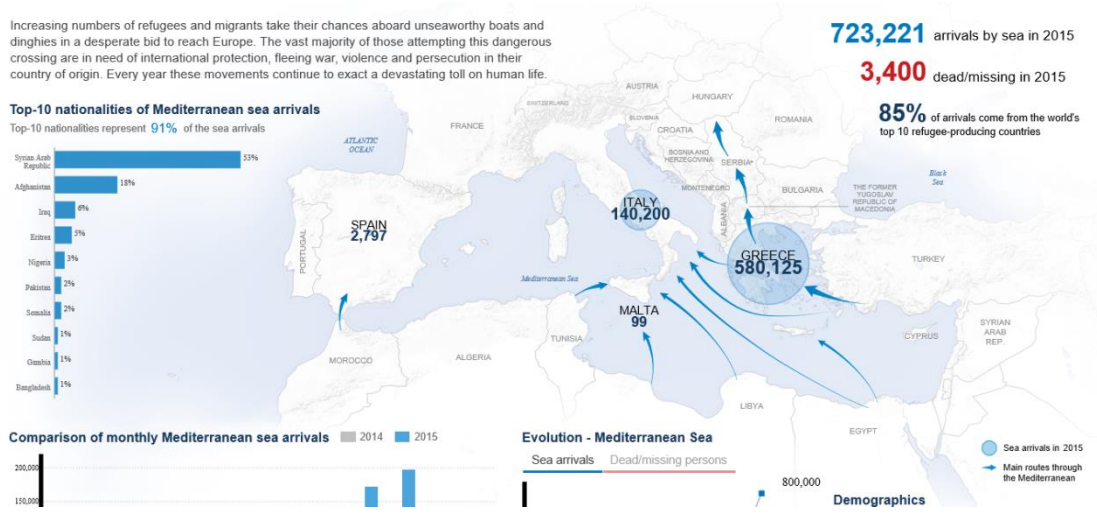

Πίνακας 9. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών και διακινητών,
από Αστυνομικές & Λιμενικές Αρχές, κατά τα έτη 2006 έως 2015[22]

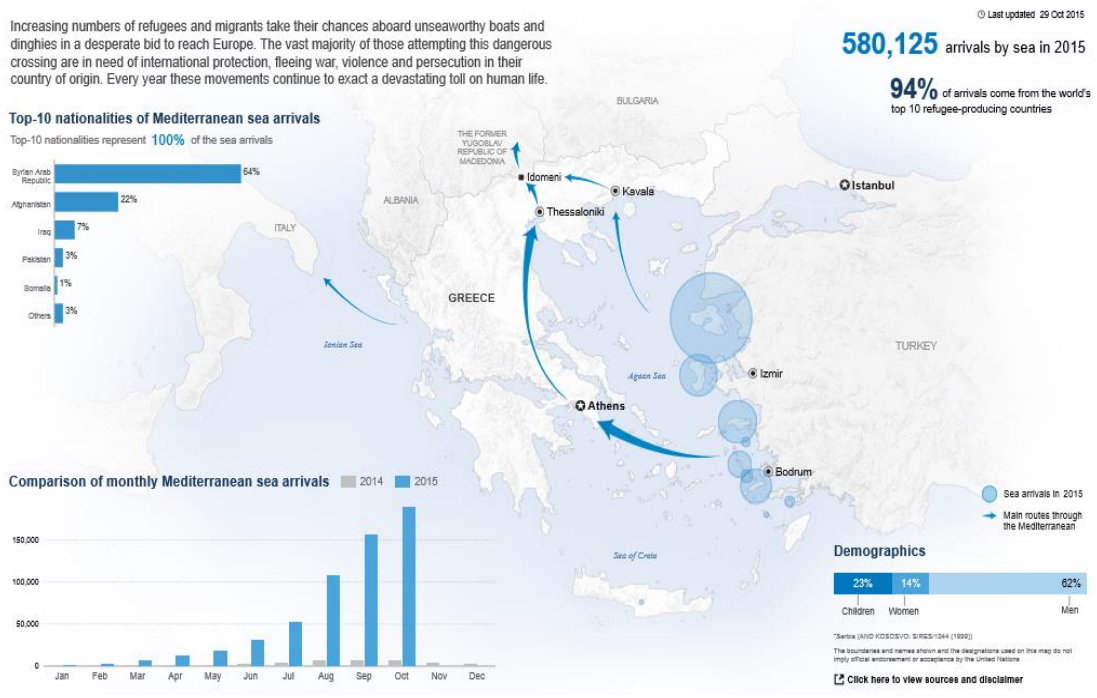
Όπως λοιπόν μπορούμε να δούμε ξεκάθαρα από τα παραπάνω διαγράμματα τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο ο ρυθμός αύξησης της μεταναστευτικής ροής έχει αυξηθεί δραματικά. Είναι σημαντικό λοιπόν σε αυτό το σημείο να δούμε την ιδιαίτερη σημασία που παίζει ο σωστός προγραμματισμός ως προς τον ανεφοδιασμό των καταυλισμών όπου φιλοξενούνται οι χιλιάδες πρόσφυγες που καταλήγουν καθημερινά στην Ελλάδα.

Το φαινόμενο αυτό της μεταναστευτικής ροής έχει ουσιαστικά διεθνείς διαστάσεις όπου επηρεάζουν ή επηρεάζονται από αυτό. Την συγκεκριμένη περίοδο όπου ο πόλεμος στην Συρία συνεχίζεται ο ρυθμός άφιξης των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα τείνει να αυξάνεται συνεχώς. Πέραν λοιπόν της κοινωνικής διάστασης που λαμβάνει αυτό το φαινόμενο υπάρχει και η διάσταση εκείνη που χρίζει ιδιαίτερης προσοχής από όλα τα μέλη της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Στην συνέχεια μπορούμε να δούμε δύο διαγράμματα που έχουν δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. σχετικά με την μεταναστευτική ροή σε διεθνές επίπεδο.

Σχήμα 1. Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean [23]

Σχήμα 2. Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean [24]

Στα ανωτέρω σχήματα βλέπουμε την αποτύπωση της μεταναστευτικής ροής. Είναι εμφανές ότι έπειτα από την είσοδο των προσφύγων στις περιοχές της Μεσογείου και κυρίως στην περιοχή της Ελλάδας ένας σημαντικός αριθμός μεταναστών οδεύει προς τις βορειότερες χώρες της Ευρώπης. Αυτό προϋποθέτει επιπρόσθετα μέτρα για την

φιλοξενία των προσφύγων καθώς και τις προμήθειες τους σε βασικές ανάγκες κατά μήκος όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για αυτόν τον σκοπό χρειάζεται ένας πολύ προσεκτικός προγραμματισμός σε πρόβλεψη αποθεμάτων σε είδη πρώτης ανάγκης και σε χώρους στέγασης των προσφύγων. Τα παραπάνω προϋποθέτουν επίσης σημαντικό προγραμματισμό διανομής κεφαλαίων.

6.2. Κόστος σε σχέση με ανεφοδιασμό μεταναστών

Ενδεικτικά θα δούμε κάποια στοιχεία που έχουν αναρτηθεί από διάφορους φορείς σχετικά με κεφάλαια που χρειάζονται για την αντιμετώπιση των προσφυγικών ροών.

Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε.

Η συγκεκριμένη Μη Κυβερνητική Οργάνωση θα διαθέσει 128.000.000 δολάρια για το διάστημα Ιούνιο 2015 με Δεκέμβριο 2016 τα οποία προορίζονται για προγράμματα ασύλου προσφύγων από Αφρική. Το τελικό ποσό για την Ευρώπη μεταξύ Ιουνίου 2015 και Δεκεμβρίου 2016 ανέρχεται στα 77.4000.000 δολάρια όπου τα 29.900.000 δολάρια είναι για το διάστημα Ιούνιος 2015 με Δεκέμβριο 2015 και 77.400.000 δολάρια για το διάστημα Ιανουάριο με Δεκέμβριο 2016. Συγκεκριμένα για την Ελλάδα έχουν προβλεφθεί 11.400.000 δολάρια για το 2015 και 15.8000.000 για το 2016.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε αυτόν τον μήνα 23 πολυετή εθνικά προγράμματα στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) και του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας (TEA). Η συνολική χρηματοδότηση των εγκριθέντων προγραμμάτων ανέρχεται σε 2,4 δισ. ευρώ περίπου, για την περίοδο 2014-2020. Θα μπορούν τώρα να δοθούν χρήματα στα κράτη μέλη που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, όπως η Ελλάδα και η Ιταλία, και σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ που δέχονται επίσης σημαντικό όγκο μεταναστών. Η Επιτροπή συνεργάστηκε εντατικά με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει ότι οι πόροι της ΕΕ θα διατεθούν με επείγουσες διαδικασίες. Τον Μάρτιο εγκρίθηκαν 22 εθνικά προγράμματα, και άλλα 13 προγράμματα θα εγκριθούν αργότερα εντός του τρέχοντος έτους. (et. ΑΙ. Δελτίο Τύπου - Διαχείριση της

μετανάστευσης και χρηματοδοτήσεις για μεγαλύτερη ασφάλεια και προστασία στην Ευρώπη: στήριξη των κρατών μελών με 2,4 δις. Ευρώ - Βρυξέλλες, 10 Αυγούστου 2015[25]).

6.3 Προτάσεις βελτιστοποίησης στο θέμα refugee logistics

Κλείνοντας το συγκεκριμένο κεφάλαιο το φαινόμενο της μεταναστευτικής ροής είναι μία νέα πραγματικότητα όπου αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα. Οι χιλιάδες άνθρωποι που έχουν καταλήξει ή αναμένεται να καταλήξουν σε κάποιο κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρίζουν ιδιαίτερης μέριμνας. Στον τομέα του ανεφοδιασμού όλοι οι συμμετέχοντες στην εφοδιαστικής αλυσίδας δίνουν καθημερινά σκληρό αγώνα για την ανεύρεση πόρων. Οι πόροι μπορεί να είναι είτε οικονομικοί για να είναι σε θέση να προσφέρουν τα βασικά αγαθά είτε ανθρώπινοι. Όλα τα κεφάλαια που αναφέρθηκαν παραπάνω είναι μόνο ενδεικτικά καθώς υπάρχουν δεκάδες άλλοι φορείς όπως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, δότες και Δημόσιες Αρχές που συμβάλλουν στο συγκεκριμένο έργο. Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο τα ακριβή αγαθά που χρειάζονται ή τα ακριβή ποσά σε χρηματοδοτήσεις είναι ακόμα άγνωστα καθώς το φαινόμενο είναι ακόμα σε έξαρση και ο αριθμός μεταναστών που φθάνει καθημερινά στην Ελλάδα ή σε κάποια άλλη χώρα της Μεσογείου είναι απρόβλεπτος.

Κάποιες προτάσεις βελτιστοποίησης είναι οι παρακάτω:

- Βελτιστοποίηση διαδικασιών ανεφοδιασμού των σταθμών συγκέντρωσης προσφύγων. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μέσω της χρήσης ενός κοινού πληροφοριακού συστήματος που θα χρησιμοποιείται από έναν κεντρικό συντονιστή (ο οποίος μπορεί να είναι ένας συγκεκριμένος φορέας) ο οποίος θα έχει πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία που δίνονται καθημερινά από όλους τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους φορείς. Αυτό θα διασφάλιζε την λεπτομερή καταγραφή των αναγκών ανά σταθμό αλλά και συνολικά, το ακριβές κόστος κάθε σταθμού ξεχωριστά αλλά και στο σύνολο του.
- Συμμετοχή καταρτισμένου προσωπικού στον τομέα του ανεφοδιασμού. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω το ανθρώπινο δυναμικό που συμμετέχει στην αλυσίδα ανεφοδιασμού των μεταναστών είναι κυρίως εθελοντές οι οποίοι όμως δεν έχουν συγκεκριμένες γνώσεις στον τομέα των logistics.

- Άμεση μεταφορά των προσφύγων από τα σύνορα της Τουρκίας στην χώρα προορισμού τους. Η μεταφορά των προσφύγων στην Ελλάδα αυτήν την στιγμή χαρακτηρίζεται από τις ιδιαίτερα επικίνδυνες συνθήκες κάτω από τις οποίες καταφθάνουν οι πρόσφυγες. Καθημερινά συμβαίνουν περιστατικά στα οποία πρόσφυγες εντοπίζονται σε ναυάγια τα οποία δυστυχώς έχουν στοιχίσει την ζωή εκατοντάδων ανθρώπων. Επιπροσθέτως το κόστος της κάθε επιχείρησης διάσωσης καθώς και όλης της διαδικασίας ανεφοδιασμού, στέγασης, κ.α. είναι δυσβάσταχτο.

Στην περίπτωση που οι πρόσφυγες μεταφέρονταν με ασφαλή μέσα κατ' ευθείαν στον προορισμό τους το κόστος και σε ανθρώπινες ζωές και σε κεφάλαια θα μειώνονταν σημαντικά.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δίχως αμφιβολία, η μετανάστευση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα φαινόμενα της Διεθνούς Πολιτικής τόσο σε επίπεδο διεθνολογικό, αλλά και διεθνούς πολιτικής οικονομίας. Για άλλους αποτελεί μια Δαμόκλειο Σπάθη, ενώ για άλλους μια ευκαιρία για οικονομική ανάπτυξη. Σε επίπεδο οικονομικό, αλλά κυρίως πολιτικό οι Κυβερνήσεις πρέπει να λάβουν μέτρα για την έξυπνη εκμετάλλευσή της.

Η σταδιακή μετατροπή όλων των αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών σε χώρες υποδοχής μεταναστών καθιστά τη μετανάστευση ως ένα κοινό χαρακτηριστικό των κρατών αυτών. Επιπλέον, λόγω των πιέσεων που ασκούνται από το μεταναστευτικό ζήτημα καθίσταται αναγκαία η εξεύρεση ενός τρόπου για την εφαρμογή μίας πολιτικής συνεπούς προς τις άλλες πολιτικές, βάσει των εργασιών που έχουν αρχίσει, ειδικότερα στο θέμα της νόμιμης μετανάστευσης, της ένταξης, της καταπολέμησης κατά της παράνομης μετανάστευσης και της εταιρικής σχέσης με τις τρίτες χώρες και τηρουμένων των σημερινών αρμοδιοτήτων των κρατών οι οποίες καθορίζονται από τις Συνθήκες

Σύμφωνα με τον Hedley Bull, μια κοινωνία κρατών υπάρχει όταν μια ομάδα κρατών που έχουν επίγνωση ορισμένων κοινών συμφερόντων και κοινών αξιών σχηματίζουν μια κοινωνία υπό την έννοια ότι αντιλαμβάνονται τους εαυτούς τους να συνδέονται με ένα κοινό σύνολο κανόνων στις μεταξύ τους σχέσεις και να συμμετέχουν στην λειτουργία κοινών θεσμών. Μια κοινωνία κρατών προϋποθέτει την ύπαρξη συστήματος κρατών.

Επομένως, όπως από διεθνολογικής σκοπιάς η μετανάστευση συνδέεται με αλλαγές στους συντελεστές ισχύος σε συνδυασμό με γεωπολιτικούς παράγοντες, ασχολείται με τα αίτια και τις οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης και την εντάσσει στο αναλυτικό πεδίο της διεθνούς κίνησης συντελεστών παραγωγής.

Αναμφίβολα, η μετανάστευση, άρρηκτα συνυφασμένη με την οικονομία, πρέπει να εξετασθεί τόσο σε εθνικό, όσο και υπερεθνικό επίπεδο σε συνδυασμό με συγκεκριμένους τομείς, όπως η εργασία, οι μισθοί, καθώς και η ανεργία. Η οικονομική μετανάστευση προκαλείται από την ίδια την αναπτυξιακή διαδικασία την οποία και επηρεάζει, καθώς στηρίζεται στην ίδια την κινητικότητα εργασίας και έτσι αυτή εξυπηρετείται σε εθνική και παγκόσμια κλίμακα. Χαρακτηρίζεται δηλαδή από

την δυνατότητα εκμετάλλευσης του εργατικού δυναμικού, σε φθηνή βάση εργασίας, στις περιπτώσεις που οι μετανάστες προέρχονται από χώρες με χαμηλότερα εισοδήματα, προκειμένου να επέλθει ανάπτυξη στην χώρα υποδοχής.

Σύμφωνα με την νεοκλασική θεωρία, τα αίτια της μετανάστευσης ανάγονται στις επιλογές του ίδιου του μετανάστη, καθώς αυτός επιλέγει το πού θα μεταναστεύσει, αναλογιζόμενος την βελτιστοποίηση των κερδών του και την ικανοποίηση των συμφερόντων του σε συνδυασμό με τις επικρατούσες συνθήκες. Αντίστοιχα με τον οικονομικό εθνικισμό, στον οποίο τα κράτη δρουν με βάση το εθνικό τους συμφέρον και με όρους ισχύος έχοντας στο επίκεντρο την προστασία της εθνικής μονάδας, έτσι και οι μετανάστες βάζουν στο επίκεντρο των δράσεών τους το δικό τους συμφέρον.

Αναφορικά με την οικονομική ανάπτυξη, θεωρείται ότι η μετανάστευση έχει τόσο θετικά, όσο και αρνητικά αποτελέσματα, τόσο στην χώρα προέλευσης, όσο και στην χώρα εγκατάστασης. Η μετακίνηση του πληθυσμού επηρεάζει σημαντικά τόσο την οικονομική ανάπτυξη της χώρας από την οποία οι μετανάστες μετακινούνται, όσο και εκείνης προς την οποία κατευθύνονται. Επομένως, η μετανάστευση χαρακτηρίζεται από μια ισχυρή δυναμική μετακίνηση ατόμων από χώρες χαμηλού βιοτικού επιπέδου σε άλλες πιο οικονομικά και κοινωνικά αναπτυγμένες και οι κύριοι τομείς απασχόλησης είναι κυρίως, η γεωργία, η κτηνοτροφία, η κλωστοϋφαντουργία, οι κατασκευές και ο καθαρισμός. Τομείς, δηλαδή, στους οποίους οι γηγενείς πληθυσμοί είναι απρόθυμοι να εργασθούν, λόγω των αντίξοων συνθηκών εργασίας και των χαμηλών ημερομισθίων. Αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο μέρος της αγοράς εργασίας, ιδιαίτερα σε τομείς που δεν χρειάζονται ιδιαίτερη εξειδίκευση ή υψηλό μορφωτικό επίπεδο.

Φυσικά μαζί με τα παραπάνω το καίριο θέμα της μετανάστευσης επηρεάζει σημαντικά και τον τομέα της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η συνεχής αναζήτηση πόρων καθώς και κατάλληλων συνθηκών για την μεταφορά των προϊόντων καθώς και την αποθήκευσή τους είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι το οποίο χρίζει ιδιαίτερης προσοχής.

Σύμφωνα με όσα είδαμε στα προηγούμενα κεφάλαια στον τομέα των humanitarian logistics λόγω της ιδιαιτερότητας του υπάρχει χώρος για βελτίωση προκειμένου τα αγαθά να φθάνουν το συντομότερο δυνατό στον άνθρωπο που βρίσκεται σε μία από τις δυσκολότερες στιγμές του.

Τελειώνοντας, εξετάζοντας διάφορους τομείς της ζωής μας όπως η οικονομία, η κοινωνική συνοχή και η ασφάλεια, τόσο σε επίπεδο εθνικό, όσο και σε επίπεδο υπερεθνικό, ας μην παραβλέπουμε την σημασία που έχει η μετανάστευση στο εσωτερικό και στο εξωτερικό ενός κράτους.

Γιατί όπως είπε ο John Maynard Keynes

«Τα μεγάλα γεγονότα της ιστορίας συχνά οφείλονται σε υλικές αλλαγές, στην αύξηση του πληθυσμού και σε άλλα θεμελιώδη οικονομικά αίτια, τα οποία, λόγω του βαθμιαίου χαρακτήρα τους διαφεύγουν της προσοχής των παρατηρητών της εποχής, αποδίδονται στις ανοησίες των ηγετών των κρατών ή στον φανατισμό των άθεων».

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ronaldo Tomasini and Luk Van Wassenhove, Humanitarian Logistics
  - Glenn Nixon, Contraceptive Logistics Guidelines for Refugee Setting
  - Refugee Studies Centre in association with the Norwegian Refugee Council/Global IDP Project, Forced Migration Review, Delivering the goods: rethinking humanitarian logistics
  - Springer, Humanitarian Logistics and Supply Chain Management
  - UNHCR, Greece refugee emergency response – Update #5 GREECE
  - International committee of Red Cross <https://www.icrc.org/en>
  - The UN Refugee Agency <http://www.unhcr.org>
-
1. BersteinS., MilsaP., Ιστορία της Ευρώπης, Η ευρωπαϊκή συμφωνία και η Ευρώπη των εθνών 1815-1919, τόμος β΄, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1997.
  2. BraudelF., Υλικός Πολιτισμός Οικονομία και Καπιταλισμός (15ος-18ος αιώνας), Μορφωτικό Ινστιτούτο Αγροτικής Τράπεζας, Αθήνα, τόμ. α΄ 1995 και τόμ. β΄ 1995-----, Η Μεσόγειος και ο μεσογειακός κόσμος την εποχή του Φιλίππου Β΄ της Ισπανίας, ο ρόλος του περίγυρου, ΜΙΕΤ, Αθήνα, τόμ α΄ 1997 και τόμ. β΄ 2002.
  3. Benevolo L., Η πόλη στην Ευρώπη, μτφρ. Α. Παπασταύρου, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 1997.
  4. Gyongyi Kovacs & Karen M. Spens, Relief Supply Chain for Disasters, Humanitarian Aid, and Emergency Logistics
  5. Σεισμός και τσουνάμι του Ινδικού Ωκεανού (2004), <https://el.wikipedia.org/wiki/>
  6. The University of York, A Field Study Report The Case of Syrian Refugees in the Za’atari Refugee Camp, Jordan
  7. Αγοραστάκης Γ.Οικονομικοί μετανάστες στην Ελλάδα, γενική & τοπική τοποθέτηση, 2004, www.istologos.gr
  8. Συλληφθέντες μη μόνιμοι μετανάστες για παράνομη είσοδο και παραμονή ανά μεθόριο από αστυνομικές και λιμενικές αρχές 12ΜΗΝΟ 2013 -12ΜΗΝΟ 2014

- http://www.astynomia.gr/images/stories//2014/statistics14/allod2014/statistics_all_2014_methorio.JPG
9. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών και διακινητών, από Αστυνομικές & Λιμενικές Αρχές, κατά τα έτη 2006 έως 2015 http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=2418&Itemid=429&lang=
  10. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές Σύγκριση 2013 – 2014 http://www.astynomia.gr/images/stories//2014/statistics14/allod2014/statistics_all_2014_all.JPG
  11. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές, 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014 http://www.astynomia.gr/images/stories//2015/statistics15/allodapwn/5_statistics_all_2015_all.JPG
  12. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από αστυνομικές και λιμενικές Αρχές, ανά μεθόριο Σύγκριση 2013 – 2014 http://www.astynomia.gr/images/stories//2014/statistics14/allod2014/statistics_all_2014_methorio.JPG
  13. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από αστυνομικές και λιμενικές Αρχές, ανά μεθόριο - 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014 http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=50610&Itemid=1240&lang=
  14. Συλληφθέντες μη νόμιμοι μετανάστες, για παράνομη είσοδο & παραμονή, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές - 5μηνο 2015 - 5μηνο 2014 http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=50610&Itemid=1240&lang=
  15. Έκκληση από Το Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ηρακλείου <http://www.ert.gr/sillogi-idon-protis-anagkis-gia-tous-prosfiges-apo-sillogikotites-politon/>
  16. Έκκληση από το Δίκτυο Αλληλεγγύης Λέρου αναρτημένη στην σελίδα του Κοινωνικού Φαρμακείου «ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ» <http://oloimazinafpaktias.blogspot.gr/>
  17. Λέρος, <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AD%CF%81%CE%BF%CF%82>
  18. Υπηρεσία πρώτης υποδοχής <http://www.firstreception.gov.gr/content.php?id=10>

19. Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, «Επιπτώσεις από τις Ροές Προσφύγων στα Νησιά του Αιγαίου»
20. Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
http://gge.gov.gr/?page_id=542
21. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών στα Ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα, ανά μήνα, για τα έτη 2014- 2015
http://www.astynomia.gr/images/stories//2015/statistics15/allodapwn/8_statistics_all_2015_et_sunora_sugkrish2014.JPG
22. Συλλήψεις μη νόμιμων μεταναστών και διακινητών, από Αστυνομικές & Λιμενικές Αρχές, κατά τα έτη 2006 έως 2015
http://www.astynomia.gr/images/stories//2015/statistics15/allodapwn/9_statistics_all_2015_all&dia_apo2006.png
23. Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean
<http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>
24. .Refugees/Migrants Emergency Response – Mediterranean
<http://data.unhcr.org/mediterranean/country.php?id=83>
25. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5483_el.htm